

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

نهم کال، یوسلو شپږمه مخینه د ۱۳۹۵ کال د وری میاشت

توریزم (گردشگری)

و

نقش آن در اقتصاد

څېړتيا

ګرانو هېوادوالو!

افغانۍ زموږ ملي هويت دى، نو راځئ چې موږ ټول په خپلو اقتصادي راکړو او ورکړو کې د اسعارو له اخیستلو ډډه او د افغانستان له دوديزې او واحدې پيسې څخه کار واخلو او د خپل هېواد کلتور، هويت او اقتصادى تاريخ ته درناوى وکړو.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، رحمت الله حیدری و داکتر جهانتاب ولیزار

سر دبیر: شفیق الله بارز

مدیر مسوول: یما عقیف

گزارشگران: عبداللطیف بابانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمین: عین الله عیان و مسعود ودان

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.dab.gov.af

شماره ثبت: ۶۵۸

www.facebook.com/AFGCentralbank

twitter.com/AFGCentralbank

Da Afghanistan Bank-Youtube

د دې گڼې مطالب

ایجاد فابریکه های تولیدی باعث رشد اقتصادی کشور...

د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه وشوه

د افغانستان د بانکداری او مالي انستیتیوت د ښځو لپاره...

درچهارمین نشست گروه به اضافه هفت رابرد ملی...

د پیسو نړیوال صندوق له پلاوي سره د افغانستان بانک...

نگاهی به وضعیت اقتصادی افغانستان در سال ۱۳۹۴

توریزم (گردشگری) و نقش آن در اقتصاد

د اسلامي بانکداری د پرمختګ په لاره کې خنډونه

ترکیه در استفاده از کارت های الکترونیک پیشتاز است

برنامه ریزی یا پلانگذاری برای آینده اقتصاد خانواده

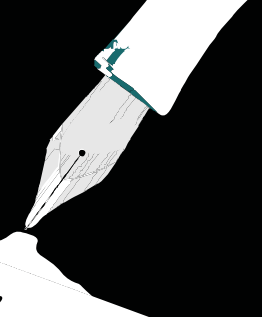
نکته چند در مورد کمیته بازل

چالش ها و فرصت ها فرا راه زراعت افغانستان

د نړۍ اقتصادي خبرونه

کوپټ د اقتصادي ودې په لور

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

ایجاد فابریکه های تولیدی باعث رشد اقتصادی کشور می شود

صنعت یکی از فکتور های کلیدی در راستای رشد و توسعه اقتصادی کشورها محسوب می شود. بستر سازی برای رشد این سکتور به معنی زمینه سازی برای رشد پایدار اقتصادی کشور ها است.

پیشرفت و انکشاف اقتصاد های بزرگ جهان امروزی مدیون رشد صنایع داخلی است که منتج به نفوذ آنها در بازار های بین المللی شده و فابریکه های تولیدی را مبدل به محرکه های مهم اقتصاد این ممالک ساخته که نه تنها باعث ایجاد زمینه های کاری مناسب برای شهروندان شده بلکه در رشد تولیدات ناخالص داخلی نیز سهم مؤثر خود را ایفاء نموده است.

با توجه به این مهم، افغانستان تازه از بحران برآمده سه دهه جنگ و مشکلات می تواند صنعت را در کنار سکتور خدماتی و زراعتی من حیث ابزار مؤثر برای نیل به هدف توسعه متعادل اقتصادی که در نهایت توسعه ابعاد مختلف سیاسی، فرهنگی و اجتماعی را به همراه خواهد داشت، استفاده کند.

توسعه صنعت در افغانستان باعث خواهد شد تا صادرات کشور افزایش یافته و ده ها شغل با در آمد خوب نصیب هموطنان ما گردد که این امر حتی جلو مهاجرت ها را گرفته و در آمد اسعاری را افزایش خواهد داد که در نتیجه کمکی به تطبیق مؤثر تر سیاست های پولی کشور خواهد کرد. با این حال دولت افغانستان نقش تعیین کننده ای برای رشد و توسعه اقتصاد صنعتی کشور دارد که خوشبختانه اخیراً

از پروژه های صنعتی حمایت نموده و تلاش بخرج می دهد تا زمینه بالندگی فابریکه های تولیدی و صنعتی را فراهم نماید. یکی از این برنامه ها، افتتاح مجدد فابریکه سمنت جبل السراج است که پس از بیست سال توقف، دوباره به فعالیت آغاز نموده و روزانه بیش از صد تن سمنت تولید دارد.

استفاده از سمنت جبل السراج و غوری و سایر تولیدات داخلی از چند جهت می تواند برای افغانستان سود آور واقع شود. اول اینکه با استفاده از تولیدات داخلی، در واقع روند صنعتی سازی اقتصاد کشور را حمایت نموده ایم که در نتیجه افغانستان را خود کفا ساخته و از وابستگی به تولیدات بی کیفیت وارداتی بی نیاز می سازیم. در همین حال، رشد تولیدات داخلی از خروج بی رویه اسعار جلوگیری نموده و بشکل غیر مستقیم به ارزش پول ملی افزوده و ثبات قیم را در پی خواهد داشت. به همین ترتیب، با ایجاد فابریکه های تولیدی فرصت شغلی نیز بمیان می آید که در آمد طبقه کارگر را بهبود بخشیده و رفاه اجتماعی را تأمین خواهد کرد.

قابل یاد آور است که هموطنان ما نیز می توانند با استفاده از تولیدات داخلی، روند صنعتی شدن اقتصاد کشور را حمایت نموده و سهم خود را در این ماموریت ملی ایفاء نمایند، ازینرو آرزو مندیم تا با تشریک مساعی هموطنان ما، افغانستان را به خود کفایی برسانیم. □

د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه وشوه

د افغانستان بانک د عالي شورا لومړنۍ غونډه د ۱۳۹۵ کال د وري په ۱۴ او ۱۵ نېټه د عالي شورا د رئيس ښاغلي خليل صديق په مشرۍ د افغانستان بانک د عالي شورا د غړو په گډون جوړه شوه. د افغانستان بانک عالي شورا له اجنډا سره سم د څارنيزې برخې، پولې سياست، حقوقي اړانې، د مالي نظام د

ثبات او ټينگښت، د مديريتې چارو او داسې نورو اړوندو موضوعاتو په برخو کې د افغانستان بانک د تيرو دريو مياشتو د کړنو او لاسته راوړنو راپورونه تر بحث او ارزونې لاندې ونيول. په پيل کې د هېواد اقتصادي وضعيت يعنې په ۱۳۹۴ کال کې د اقتصادي ودې وضعيت، د ۱۳۹۵ کال لپاره د اقتصادي

ودې وړاندوينه او په هغه کې د بدلونونو لاملونه، د پرسوب نرخ وضعيت، د ادائينې بيلانس، د دولت مالي وضعيت (عواید او لگښتونه)، پولې تحولونه، د بهرنيو اسعارو پر وړاندې د افغانۍ د مبادلې نرخ او د بانکي سکتور وضعيت تر بحث او څېړنې لاندې ونيول شو. د افغانستان بانک عالي شورا د پولې او

اسعاري سیاست په برخه کې د افغانستان بانک نیول شوي تدبیرونه او تگلارې تائید کړې.

عالي شورا، په بریالیتوب سره د SMP پروگرام د ژمنو د بشپړولو او په ترکیه کې د پیسو له نړیوال صندوق سره د بریالو مذاکرو له امله د افغانستان بانک اجرات او لاسته راوړنې وستایلې او روان مالي کال لپاره یې د افغانستان بانک د پولي او اسعاري سیاست پلان تصویب کړ.

د افغانستان بانک عالي شورا د اسعارو د لیلام د داوطلبی د بهیر اتوماتول د چارو د لا چټکتیا او اسانتیا په برخه کې یو مثبت ګام وباله او د دې ډول چارو پر دوام یې چې د مرکزي بانک اداري او عملیاتي کړنې چټکه کوي تاکید وکړ.

د افغانستان بانک عالي شورا د افغانستان بانک د نوي قانون د مسودې بشپړه او هر اړخیزه کتنه مثبت وارزوله او ټینګار یې وکړ خو یاد قانون د تقنیني طی مراحلو په ترڅ کې او د اړتیا په صورت کې لا هم دقیق شي. سربېره پر دې د افغانستان بانک عالي شورا د لاندې مقررو لکه؛ د ورکړې د خدمتونو د مجریانو د مقررې د طرحې، د مخه نیوونکو اقداماتو د مقررې د تعدیل، د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو د

مقررې د تعدیل، د EMI د مقررې د طرحې، د ښه ادارې د مقررې او د صرافانو د مقررې د طرحې او تعدیل په برخه کې د افغانستان بانک هلې ځلې وستایلې او د هغه د لا ښه او هر اړخیز تطبیق په اړه یې لازمي لارښوونې وړاندې کړې.

همدا ډول عالي شورا د جواز لرونکو بانکونو د هر اړخیزې او اختصاصي څارنې په اړه د افغانستان بانک راپور او د بانکونو او مالي مؤسسو دوره یي مالي راپورونه تر څېړنې او ارزونې وروسته تائید کړه.

د افغانستان بانک عالي شورا د افغانستان بانک د ۱۳۹۴ مالي کال د پای د صورت حسابونو په اړه د څېړنې د کمیټې راپور چې د بهرنیو اډیټورانو لخوا تفتیش او څېړل شوی ؤ، مطالعه او تائید کړ.

د افغانستان بانک عالي شورا د افغانستان بانک او د ترکیې د مرکزي بانک ترمنځ د تخنیکي همکاريو د هوکړه لیک لاسلیکول یو مثبت ګام وباله او د هغه له محتویاتو څخه یې د اعظمي ګټې اخیستنې په برخه کې ټینګار وکړ.

عالي شورا د افغانستان بانک د وړاندیز شویو مقررو طرحه او راوړل شوي تعدیلات د کارکوونکو د تقاعد د

حقونو د مقررې په شمول چې د هغه په ترڅ کې د هر کارکوونکي د تقاعد لپاره د ځانګړي حساب جوړول تسجیل شوی دی، تائید او منظور کړ.

د افغانستان بانک عالي شورا د Portfolio Analytics Tool سیستم جوړول چې د افغانستان بانک د ریزرف ریکارډونو د ساتلو او پانګه اچوونو په موخه ترسره کیږي او دا سیستم د حد (Limit) په ټاکلو کې او د متنوع راپورنو په چمتو کولو کې د پام وړ ځانګړتیاوې لري، ګټور ارزولو تر څنګ تائید کړ. ■

د افغانستان د بانکداری او مالي انستیتیوت د بنځو لپاره د مسلکي زده کړو اختصاصي پروگرامونه چمتو کړي دي

ترڅنگ له نوي فارغ شويو مسلکي کدرونو څخه تمه کېږي چې د هېواد د بانکي او مالي سکتور په وده کې لازياته ونډه واخلي او په ګډه د افغانستان د اقتصاد په غړولو کې خپل اغېزناکه رول ولوبوي.

د ویلو وړ ده چې دا پروګرام د افغانستان په پراختیا کې د پانګونې لپاره د مالي لاسرسۍ پروژې (FAIDA) په مالي مرسته چې د متحدو ایالتونو د نړیوالې پراختیایي ادارې (USAID) پورې اړه لري، په لاره اچول شوې ده. دا غونډه فارغانو ته د تصدیق لیکونو په ویشلو سره پای ته ورسیده. □

مرسته کوي چې هغوی خپله مسلکي پوهه زیاته کړي او د بانکداری سیستم په وده او پیاوړتیا کې خپله اغېزناکه ونډه ولوبوي چې له نیکه مرغه د مسلکي او مالي وړتیاوو د لوړولو په برخه کې د آسانتیاوو د برابرېدنې په توګه د افغانستان د بانکداری او مالي انستیتیوت تل دا شان ښه فرصتونه وړاندې کړي دي او له مونږ سره همکار پاتې شوی دی.

ښاغلي هډه وال د خپلو خبرو په دوام کې وویل چې په تېره یوه لسیزه کې د هېواد بانکي سکتور د وتلي او بريالي سکتورونو څخه ګڼل کېږي چې د پام وړ لاسته راوړنې یې درلودلي دي خو د دې

۱۳۹۵ کابل د کال د وری میاشتې ۲۸ مه - د افغانستان د بانکداری او مالي انستیتیوت ۱۰۰ تنو ښځینه زده کوونکو ته د یوې غونډې له لارې چې پکې د افغانستان بانک سرپرست او لومړي مرستیال ښاغلي خان افضل هډه وال هم ګډون کړی و، د فراغت اسناد وويشل شول.

په دې غونډه کې د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي خان افضل هډه وال وویل "په مالي سکتور کې د بنځو د کار زده کړې پروګرام چې د بنځو د اړین مسلکي وړتیاوو د ودې او د ظرفیت لوړولو لپاره په پام کې نیول شوی دی

در چهارمین نشست گروه به اضافه هفت رابرد ملی اقتصادی افغانستان به بحث گرفته شد

کمک رسان خواستند تا به همکاری های شان حسب ضرورت کشور های نیازمند ادامه دهند که متعاقباً کشور های کمک کننده به تعهدات شان در برابر کشورهای نیازمند بشمول افغانستان تأکید نمودند. برگزاری این نشست برای جذب کمک های آینده جامعه جهانی به افغانستان خیلی سودمند می باشد. در این نشست از جانب افغانستان راهبرد ملی اقتصادی نیز پیشکش و به بحث گرفته شد و این راهبرد که قرار است در نشست برکسل نیز روی آن بحث شود، به ارزیابی گرفته شد.

باید خاطر نشان ساخت که رشد بخش خصوصی، حل معضلات بیکاری، جلوگیری از فرار نیروی بشری، رشد اقتصاد با جذب سرمایه گذاری های بخش خصوصی و دولتی، جلوگیری از قاچاق انسان، ایجاد زمینه های صلح و ثبات، بهبود نحو کمک های جامعه جهانی و ایجاد راهکار های ملی برای رشد کشورهای نادر جهان از مواردی اند که در چهارمین نشست گروه به اضافه هفت در اولویت قرار داشت. □

بیانی
منابع:

1. af.shafaqna.com
2. jomhornews.com
3. af.farsnews.com
4. www.bbc.com

چگونگی مصرف آن بر اساس نیازمندی ها، از کشور های عضو خواست تا در راستای خود کفائی، تأمین صلح، روند دولت سازی خوب، ریشه کن سازی فساد و توسعه پایدار تبادل تجربیات نموده و همکار واقع شوند.

رئیس جمهور اسلامی افغانستان در قسمت دیگری از سخنانش تصریح کرد که موجودیت فساد اداری در کشور فرصت ها را به چالش می کشد که باید علیه آن مبارزه جدی صورت گیرد و حتی کسانی که در رده های بالای حکومتی کار می کنند و دست به فساد می زنند نیز مورد پیگرد قانونی قرار گیرند.

در قسمت دیگر این نشست نمایندگان اشتراک کننده کشور های عضو هر کدام به نوبه خود روی مسایل اقتصادی، سیاسی و امنیتی بحث نموده و از کشور های

چهارمین نشست نمایندگان گروه به اضافه هفت روز چهارشنبه ۴ حمل ۱۳۹۵ با بیانیه جلالتماب محمد اشرف غنی رئیس جمهور اسلامی افغانستان در کابل آغاز گردید. محترم رئیس جمهور اسلامی افغانستان در آغاز این نشست با تأکید به تمرکز روی دولت سازی موفق افزود که نباید تنها روی شکنندگی وضعیت کشور ها، بلکه روی ایجاد اصلاحات نیز صحبت بعمل آید.

جلالتماب رئیس جمهور اسلامی افغانستان روی هزینه کمک های گذشته جامعه جهانی صحبت نموده افزود که کمک های که از سوی جامعه جهانی در سال های گذشته به افغانستان صورت گرفته؛ بیشتر آن برای مشاوران خارجی هزینه گردیده است. محترم غنی ضمن تأکید بر انسجام هر چه بیشتر برنامه های تمویلی و

د پیسو نړیوال صندوق له پلاوي سره د افغانستان بانک د پلاوي د مذاکرو لنډ راپور

۱۳۹۴ کال د کب میاشت - د افغانستان بانک د لوی رئیس ښاغلي خليل صديق تر مشرۍ لاندې پلاوي په استانبول کې د افغانستان او د پیسو نړیوال صندوق ترمنځ په جوړه شوې غونډه کې ګډون وکړ.

دا مذاکرې چې د تخنیکي بحثونو او د سیاست جوړونې په کچه بحثونو لپاره په لاره اچول شوي وې پر دوو مسایلو یې تمرکز کاوه چې د لنډمهاله پروګرام د بشپړتیا ارزونه او د افغانستان او د پیسو نړیوال صندوق ترمنځ د همکارۍ غځونه او د پیسو له نړیوال صندوق سره د نوي پروګرام د پیلولو په موخه د فرصتونو څېړل و.

په دې غونډه کې لومړی د ۱۳۹۴ کال لپاره د پیسو نړیوال صندوق په همکارۍ د ګډ اقتصادي پروګرام د هدفونو په بشپړتیا باندې په تفصیل سره خبرې او بیا کتنه وشوه چې په لاندې برخو کې یې پرله پسې اقدامات درلودل.

۱. د مقرراتي بیخ بنسټونو د پراختیا او د مالي سکتور د ټینګښت په برخو کې اقدامات
۲. د بانکونو د پیاوړتیا په برخه کې اقدامات
۳. د مقداري هدفونو د تطبیقولو په برخه کې اقدامات

د لنډ مهاله یو کلن پروګرام له بشپړیدو وروسته د نوي پروګرام په برخه کې د پیسو له نړیوال صندوق سره د منځ مهاله نوي تړون د لاسلیک کیدو په اړه خبرې ترسره شوي. افغان پلاوي خپل مخامخ سیال ته د افغانستان حکومت په جګپوړو کچو کې د ټینګ سیاسي هوډ او د منځ مهاله او اوږد مهاله پروګرام د تطبیق په اړه ډاډ ورکړ. د افغانستان بانک رئیس د پیسو نړیوال صندوق او افغانستان ترمنځ دا ګډ پروګرام مهم او ګټور وباله او زیاته یې کړه چې افغانستان د نوي پروګرام په اړه د خبرو اترو د ژر پیل کېدو هر کلی کوي.

د پیسو د نړیوال صندوق پلاوي په بریالیتوب سره د دې ګډ پروګرام پای ته رسیدل د افغانستان بانک او د مالیې وزارت د کارکونکو ترمنځ د ژمنې او جدیت شتون وباله او له افغانستان سره په تخنیکي او د ظرفیت لوړولو په برخو کې د همکارۍ د دوام په هکله ډاډ ورکړ.

په دې مذاکرو کې د افغانستان او د پیسو نړیوال صندوق ترمنځ د راتلونکي همکارۍ د ودې او پرمختګ پر موخو باندې ټینګار وشو. په دې غونډه کې د افغانستان په استازیتوب د افغانستان بانک لوی رئیس ښاغلي خليل صديق او لومړي مرستیال ښاغلي خان افضل هډه وامل سریره، د مالیې وزیر ښاغلی اکلیل حکیمی، د مالیې وزارت مالي مرستیال ښاغلی مصطفی مستور، د اجرائیه ریاست سلاکار او د مالیې وزارت د عواید مرستیال ښاغلي شفیق قاري زاده هم ګډون کړی و.

نگاهی به وضعیت اقتصادی افغانستان در سال ۱۳۹۴

پروژه کاسا یک هزار:

این پروژه در سال ۱۳۹۴ رسماً افتتاح شد که الی سه سال آینده کار آن تکمیل خواهد شد. کاسا یک هزار پروژه ای است که با تطبیق آن ۱۳۰۰ میگاووات برق قرغزستان و تاجکستان داخل افغانستان شده و ۱۰۰۰ میگاووات آن به پاکستان منتقل می گردد و سه صد میگاووات دیگر آن در افغانستان به مصرف خواهد رسید. قرارداد این پروژه در سال ۲۰۰۷ بین هر چهار کشور ذیدخل به امضاء رسید. امتداد این پروژه از قرغزستان تا تاجکستان

بزرگترین پروژه های ترانزیتی انرژی در تاریخ افغانستان می باشد. از طریق این پروژه، گاز ترکمنستان از مسیر افغانستان به پاکستان و هند انتقال میابد. طول لوله تابی در حدود ۲۰۰۰ کیلومتر تخمین شده است که هشتصد کیلومتر آن از خاک افغانستان از مسیر ولایت های هرات، فراه، هلمند و قندهار می گذرد و بر علاوه تأمین گاز مورد نیاز در کشور، سالانه از انتقال آن به پاکستان و هند در حدود چهارصد میلیون دالر عاید بدست خواهد آمد.

افغانستان با وجود دستاورد های بیشتر از یک دهه گذشته در قسمت جمعآوری عواید، قرارداد های ترانزیتی، سرمایه گذاری ها در بخش های مختلف، بدست آوردن عضویت سازمان های بین المللی و ... که نمی توان آنها را نادیده گرفت، طی سال ۱۳۹۴ شاهد یک سلسله فراز و نشیب های اقتصادی بود که در ذیل مختصراً به تعدادی از آنها اشاره می نمائیم:

افتتاح پروژه تابی:

افتتاح پروژه تابی در ترکمنستان که از

۴۷۷ کیلومتر و از تاجکستان تا پاکستان از مسیر افغانستان ۷۵۰ کیلو متر میباشد. مجموع مصارف این پروژه حدود ۹۵۳ میلیون دالر میباشد که از سوی هر چهار کشور دخیل در این پروژه پرداخته خواهد شد. از مجموع ۹۵۳ میلیون دالر، سهم افغانستان ۳۰۹ میلیون دالر، سهم تاجکستان ۲۵۱ میلیون دالر، سهم پاکستان ۱۹۷ میلیون دالر و از قرغزستان ۱۹۶ میلیون دالر است. گفته میشود که بیشتر مصارف این پروژه از سوی بانک جهانی (WB)، بانک انکشاف آسیایی (ADB)، بانک انکشاف اسلامی (IDB)، اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا USAID، اداره انکشاف بین المللی بریتانیا (DFID)، اداره انکشاف بین المللی استرالیا پرداخت می شود.

نشست ریکا نش:

این نشست با حضور نمایندگان عالی رتبه بیش از سی کشور خارجی و چهل سازمان بین المللی به هدف جلب سرمایه گذاری های منطقه در کابل دایر شد. محور مذاکرات این اجلاس را همکاری های منطقه ای در استفاده از انرژی و منابع طبیعی، اتصال کشورهای منطقه از طریق راه آهن، شاهراه ها و تقویت همکاری بین نهادهای خصوصی در زمینه تجارت و صنایع تشکیل می داد. همچنان تقویت بندر، امکانات ترانزیتی و

تطبیق پروژه خط آهن بین چین، قرغزستان، تاجکستان، افغانستان و ایران و پروژه خط آهن بین تاجکستان، افغانستان و ترکمنستان و همچنین پروژه راه لاجورد که افغانستان را از راه ترکمنستان به دریای خزر، گرجستان و اروپا وصل می کند، از مباحث مطرح در این اجلاس بودند که یکی از دستاورد های بزرگ سال گذشته به شمار می آید.

افزایش عواید:

عواید دولت جمهوری اسلامی افغانستان طی سال ۱۳۹۴ به ۱۲۰.۷۵ میلیارد افغانی رسید که به مقایسه سال قبل ۲۱ درصد افزایش را نشان میدهد و اگر با سالهای گذشته مقایسه گردد واقعاً بی سابقه است که بر اثر این موفقیت دولت جمهوری اسلامی افغانستان توانسته است مبلغ ۷۵ میلیون دالر کمک صندوق بین المللی پول را بدست آورد.

پیوستن افغانستان به سازمان تجارت جهانی:

افغانستان طی سال گذشته عضویت سازمان تجارت جهانی را بدست آورد. پیوستن افغانستان به این سازمان برای تقویت اقتصاد جنگ زده کشور مؤثر بوده و یقیناً باعث رشد تجارت و بهبود اقتصاد کشور میگردد.

سایر دستاوردها:

افتتاح بند سلما در هرات، تعهدات چین و

امارات متحده عربی به اعمار هزاران واحد مسکونی و باز سازی پروژه بزرگ خانه سازی در افغانستان، تعهد یک میلیارد دالر امریکایی در بخش ساختمانی، دسترسی تجار افغان به بندر چابهار که تجار کشور میتوانند از این بندر استفاده مؤثر نمایند و از وابستگی کامل به بنادر تجارتی پاکستان رهایی و به بازار های هند وصل گردند و ابراز علاقمندی روسیه به سرمایه گذاری در افغانستان را از دستاورد های سال گذشته می توان عنوان کرد.

میزان بالای رشد اقتصادی و رشد بی سابقه عواید سرانه نشاندهنده بهبود وضعیت اقتصادی کشور است. بدون تردید بخش بزرگ از این دستاوردها به صورت مستقیم و غیر مستقیم ناشی از سرمایه گذاری های بزرگ اقتصادی و فعالیت های سکتور خصوصی در افغانستان به حساب می آید.

کارشناسان بخش اقتصاد میگویند که سال ۱۳۹۴ از لحاظ اقتصادی برای افغانستان سال دشوار بود، این کشور مشکلات مختلف اقتصادی را سپری نمود. طبق آمار ارائه شده اداره احصائی مرکزی در ربع سوم سال گذشته صادرات ثبت شده رسمی در حدود ۱۶۵,۹ میلیون دالر ثبت شده است، در حالیکه این رقم در ربع سوم سال ۱۳۹۳ به ۱۹۷,۷ میلیون دالر می رسید. ترکیب صادرات نشان میدهد که

میوه جات، قالین، گلیم، نباتات تیلی، نباتات دارویی و ... در حدود ۵۵ درصد مجموع صادرات را تشکیل می‌دهند و واردات کالا های ثبت شده در ربع سوم سال ۱۳۹۴ بالغ بر ۱۶۳۲٫۱ میلیون دالر گردیده است که در مقایسه به سال گذشته میزان آن کاهش را نشان می‌دهد، مواد نفتی، گندم، آرد گندم، فلزات و محصولات فلزی، ماشین آلات، وسایط ترانسپورتی و پرزه جات از جمله اقلام وارداتی می باشند.

ارزش اجناس عمده صادراتی در ربع سوم ۱۳۹۴ در جدول ذیل نشان داده شده است (ارقام به میلیون دالر)

چهارم ۱۳۹۴ به مقایسه ربع سوم سال قبل پائین بود، افزایش قیمت ها در ربع سوم سال ۱۳۹۴ ناشی از بلند رفتن قیمت سبزیجات در مواد غذایی و البسه باب در مواد غیر غذایی می باشد.

همچنان بر اساس ارقام ارائه شده در سال ۱۳۹۴ در حدود دوصد و پنجاه هزار تن از هموطنان ما کشور را به قصد خارج ترک گفتند، هر کدام به طور اوسط اضافه از دو هزار دالر را با خود انتقال کردند که به اقتصاد افغانستان صدمه وارد کرد.

به هر صورت افغانستان اقدام تازه را برای کاهش نگرانی های اقتصادی ارائه کرده است که شامل معافیت مالیاتی، توزیع

جنس	ربع سوم سال ۱۳۹۳	فیصد	ربع سوم سال ۱۳۹۴	فیصدی
میوه جات	۱۰۲.۲	۵۲	۵۳	۳۲
میوه جات خشک	۹۰.۷	۴۶	۴۴.۸	۲۲
میوه جات تازه	۱۱.۵	۶	۸.۲	۵
نباتات طبی	۲۸.۳	۱۴	۳۶.۵	۲۲
قالین و گلیم	۱۳.۸	۷	۲۷	۱۷
نباتات تیلی	۱۲.۲	۶	۱۱.۵	۷
پوست قره قل	۳.۶	۲	۱.۸	۱
پوست سایر حیوانات	۲.۱	۱	۱.۶	۱
پشم و موی حیوانات	۲.۶	۱	۰.۲	۰
سایر اشیا	۳۲.۹	۱۷	۳۳.۷	۲۰

منبع: شاخص های ربعوار احصائیوی اداره مرکزی احصائیه

میزان تورم که بوسیله شاخص عمومی قیم مواد مصرفی سنجش می شود، در ربع

زمین به قیمت ارزان برای سرمایه گذاران، قرضه با بهره پائین، صدور ویزه درازمدت تجارتی و تلاش در جهت ایجاد یک چارچوب قانونی برای رفع منازعات

تجارتی می باشد.

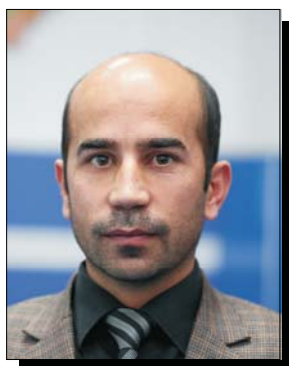
آگاهان اقتصادی به این باور اند که مسئولین توجه زیادی به زیر ساخت ها داشته باشند تا پیشرفت های زیادی را شاهد باشیم. افغانستان در سازمان سارک، کریک، کنفرانس اسلامی عضویت دارد و عضو ناظر سازمان شانگهای می باشد. ما برای دستیابی به دانش و تکنالوژی معاصر نیاز به روابط خارجی داریم و برای تقویت ترانزیت باید روابط منطقوی خود را تقویه کنیم، زیرا این موضوع یک امر جدی است. استفاده از منابع، تقویت همگرایی منطقوی، منابع بشری و استفاده مؤثر از فرصت های داخلی و بین المللی مانند سایر کشور ها ما را به رشد تدریجی نزدیک می سازد. □

بایانی

منابع www.bbc.com

گزارش ربعوار احصائیوی اداره مرکزی احصائیه فرصتی برای بیداری ملی نشریه اتاق تجارت و صنایع افغانستان

توریزم (گردشگری) و نقش آن در اقتصاد

محبوب الله شریفی
مسئول خطرات
آمریت عمومی عملیات بازار

کسب درآمد ارزی، افزایش درآمد ملی جامعه میزبان، افزایش درآمد دولت، افزایش سرمایه گذاری ها، توزیع ثروتهای بین المللی، افزایش اشتغال، توسعه صنایع دستی و کالاهای محلی میباشند.

بر اساس گزارش سازمان جهانی توریزم ۶۹۸ میلیون نفر در سال ۲۰۰۰ به کشور های خارجی سفر نموده اند و بیشتر از ۴۷۸ میلیارد دالر در این زمینه از سوئی

توریزم (گردشگری) در اقتصاد یک کشور بخصوص کشورهای روبه انکشاف یک امر مهم بحساب می آید و در کنار آن روی جامعه و محیط زیست نیز تأثیر می گذارد. صنعت توریزم در دهه های اخیر به عنوان منبع توسعه پایدار مورد توجه بسیاری از کشورهای جهان قرار گرفته است و تأثیرات اقتصادی را نیز به همراه دارد که این تأثیرات عبارت از

گردشگران هزینه شده است. در سال ۲۰۱۲ تعداد بازدید کنندگان از کشور هانکانگ به ۲۳.۷ میلیون نفر می‌رسید که در رده اول قرار گرفت. سنگاپور و شهر بنکاک تایلند در رده های دوم و سوم، لندن با ۱۵.۵ میلیون نفر بازدیدکننده در رده چهارم، شهر مکه با ۱۳.۴ میلیون نفر زیارت کننده در رده پنجم و در رده های بعدی شهر های کوالالمپور مالیزیا، شین زین چین، نیویارک امریکا، انتلیای ترکیه، پاریس فرانسه، روم و دبی هستند که از جمله ۱۰۰ شهر مورد نظر گردشگران قرار گرفته است.

براساس گزارش سازمان جهانی توریسم که در آن به معرفی ۵۰ کشور نخست رده بندی پر درآمدترین کشورهای جهان از ناحیه توریسم پرداخته شده، ایالات متحده امریکا در سال ۲۰۱۲ با کسب درآمد بیش از ۱۲۸ میلیارد دلار در رتبه ی نخست، اسپانیا با کسب درآمد کمتر از نیم درآمد امریکا در رتبه دوم است و این کشور در سال ۲۰۱۲ نزدیک به ۶۰ میلیارد دلار از صنعت توریسم درآمد داشت که این امر با توجه به نقش چشمگیر توریسم در اقتصاد اسپانیا و اختصاص بخش قابل توجهی از تولید ناخالص داخلی این کشور به صنعت توریسم حایز اهمیت است.

بر اساس آمار منتشر شده از سوی نهادهای وابسته به اتحادیه اروپا، در بین کشورهای عضو این اتحادیه، اسپانیا بیشترین شاغلان را در صنعت گردشگری داشته و کارشناسان نیز بر این باورند که بهترین و سریع‌ترین راهکار برای حل مشکل بیکاری در این کشور توسعه ی صنعت توریسم است.

فرانسه با کسب درآمد نزدیک به ۵۴ میلیارد دلار در رتبه سوم پر درآمدترین کشورهای جهان از ناحیه توریسم قرار گرفت. براساس مطالعات انجام شده مقصد بیشتر سیاحان در فرانسه شهر پاریس بوده و موزه لوور، برج ایفل و کاخ ورسای سه مقصد اصلی سیاحان در پایتخت فرانسه بوده اند. دیگر کشور اروپایی فعال در حوزه صنعت سیاحتی، ایتالیا در سال ۲۰۱۲ حدود ۴۱ میلیارد دلار از محل صنعت توریستی درآمد داشت و مقصد بیشتر گردشگران این کشور شهر تاریخی روم بوده است که با در اختیار داشتن آثار تاریخی ارزشمند و قدیمی نزدیک به ۳۰۰۰ سال یکی از مقاصد برتر سیاحان جهان نیز محسوب میشود.

نکته قابل توجه در اعلام ۵۰ مقصد برتر سیاحتی جهان از ناحیه کسب درآمد توریسم این است که تقریباً نیمی از

کشورهای اروپایی در بین آن قرار دارد. چین به عنوان پر جمعیت ترین کشور جهان توانست در سال ۲۰۱۲ عنوان چهارمین کشور جهان را از نظر کسب درآمد سیاحتی بخود اختصاص دهد. چین در سال ۲۰۱۲ حدود ۵۰ میلیارد دلار از صنعت توریسم درآمد داشت، این درحالیست که مقامات صنعت توریسم چین قصد دارند این کشور را به مقصد ۱۰۰ میلیون سیاح در سال ۲۰۲۰ تبدیل کنند. کشورهای تایلند ۲۷.۵ فیصد، جاپان ۲۴.۶ فیصد و هانکانگ ۲۰.۶ فیصد در سال ۲۰۱۳ از ناحیه توریسم رشد داشته اند. ترکیه در رتبه دوازدهم این رده بندی قرار داشته و در سال ۲۰۱۲ به اندازه ۲۵ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار بیشتر از سال ۲۰۱۱ از روند روبه رشد صنعت توریسم درآمد داشته است.

در این شرایط مسئولان صنعت توریسم ترکیه قصد دارند با قرار دادن این کشور در بین ۱۰ مقصد برتر توریستی جهان در سال ۲۰۲۳، این کشور را به مقصد ۵۰ میلیون نفر سیاح تبدیل کرده و درآمد در حدود ۵۰ میلیارد دلار در سال را وارد چرخه اقتصادی ترکیه کنند.

درآمد خالص حاصل از صنعت توریسم جهانی در سال ۲۰۱۲ حدود ۱۰۷۵ میلیارد

دالر بوده که از رشد ۳۳ میلیارد دلاری نسبت به سال ۲۰۱۱ حکایت دارد و از رشد چهار درصدی درآمدهای جهانی از صنعت توریسم با وجود بحران جهان اقتصادی که افزایش تمایل مردم جهان به پس انداز کردن و کاهش تمایل آنها به سفر در پی داشت، حکایت دارد.

میزان درآمدهای کشورهای منطقه ای امریکا در سال گذشته میلادی حدود ۷ درصد، کشورهای منطقه آسیا-اقیانوسیه حدود ۶ درصد، کشورهای قاره افریقا حدود ۵ درصد و کشورهای قاره اروپا که بیشتر آنها در سال گذشته میلادی با بحران اقتصادی دست و گریبان بودند، حدود ۲ درصد رشد داشت، این درحالیست که درآمد کشورهای منطقه خاور میانه از جمله مصر امارات متحده و عربستان در آن واقع شده اند در سال ۲۰۱۲ حدود ۲ درصد کاهش داشته است.

قاره اروپا در سال گذشته ۴۵۷ میلیارد دلار از صنعت توریسم درآمد داشته که این رقم حدود ۴۳ درصد کل درآمد جهانی از این ناحیه است. از سوی دیگر منطقه آسیا-اقیانوسیه در همین سال حدود ۳۲۳ میلیارد دلار، قاره امریکا حدود ۲۱۵ میلیارد دلار، منطقه خاورمیانه حدود ۴۷ میلیارد دلار و قاره افریقا حدود ۳۴ میلیارد

دالر را از مدرک صنعت توریسم درآمد داشته اند.

با مقایسه به درآمدهای هنگفت کشورهای متذکره از این ناحیه میتوان گفت که کشور ما از این ناحیه درآمد قابل ملاحظه ندارد با توجه به مطالب فوق افغانستان در گذشته نه چندان دور از کشورهای مورد پسند سیاحان خارجی بود و سیاحان مشهور از جمله "مارکوپولو" از این کشور دیدن کرده است. متأسفانه جنگ های چند دهه اخیر در کشور، صنعت مهم توریسم را به شدت تحت تأثیر قرار داده و تقریباً به فراموشی سپرده است. افغانستان با داشتن مناظر زیبای طبیعی، مکان های تاریخی میتواند مورد توجه جهان گردان خارجی باشد. مناطق مختلف کشور از جمله هرات، بامیان، بلخ، غزنی و سمنگان با داشتن بناها و مکان های تاریخی و همچنان بند امیر در بامیان، دره واخان در بدخشان از جمله مراکز دیدنی و جذاب برای سیاحان خارجی میباشد. در صورت توجه مسئولان مربوطه، صنعت توریسم میتواند یکی از منابع مهم درآمد مانند سایر سکتورهای اقتصادی در کشور گردد.

چالش ها:

— نبود طرزالعمل ها و اهداف مشخص

برای گسترش صنعت توریسم در کشور

- نبود امنیت سرتاسری در کشور
- موجودیت تبلیغات منفی در رسانه های خارجی به منظور ارائه تصویر نادرست از کشور و منزوی نمودن افغانستان در سطح بین المللی
- عدم تطبیق و هماهنگی فرهنگی سیاحان برخی از کشورهای خارجی با فرهنگ اسلامی و برخوردهای فرهنگی
- عدم اطلاع رسانی کافی از جاذبه های سیاحتی و تبلیغات مؤثر جهت روشن ساختن افکار جهانی مانند: سازمان ها، دفاتر و نمایندگی های اطلاع رسانی در امور سیاحتی در داخل و خارج کشور
- فقدان نیروی انسانی کار آزموده و متخصص در امور سیاحتی و بی اطلاعی کادر شاغل در مؤسسات توریستی (از قبیل هتل ها، کارکنان آژانس ها و راهنمایان توریستی)
- فقدان تسهیلات لازم برای وارد کردن تجهیزات و تأسیسات مورد نیاز صنعت توریسم، با استفاده از تخفیف های ویژه گمرکی و سود تجارتي
- هماهنگی و همکاری سازمان های

دولتی که در بهبود وضع توریسم مؤثر اند مانند: ولسوالی ها، قوماندانی ها، شهرداری ها، وزارت امور خارجه، وزارت اطلاعات و فرهنگ و غیره

- عدم نظارت کافی و نبود تسهیلات لازم در زمینه نگهداری و حفظ اماکن باستانی و تاریخی کشور که بیشتر آثار باستانی در معرض نابودی قرار دارد

- نبود امکانات اقامتی در بین شهرها و نبود وسایل حمل و نقل کافی مطابق با استانداردهای جهانی و نبود راه های ارتباطی بین شهرها در افغانستان

- عدم تمایل و تضمین سرمایه گذاری داخلی و خارجی نسبت به مشارکت واحداث اماکن و تأسیسات توریستی

- نبود تسهیلات لازم به منظور اعطای قرضه با شرایط مناسب برای تشویق بخش خصوصی

پیشنهاد ها:

- ارتقای ظرفیت های کمی و کیفی تأسیسات توریستی به ویژه تعداد تورهای داخلی و خارجی به منظور تعدیل شکاف موجود در مقایسه با کشورهای پیشرفته توریستی

- توسعه و تقویت برنامه های تبلیغاتی جهت معرفی جاذبه های توریستی

افغانستان

- ایجاد طرزالعمل ها و قوانین ورود و خروج اتباع خارجی

- فعال کردن بخش خصوصی

- آموزش نیروی انسانی جهت تربیت کادر متخصص و مسلکی در امور توریستی

- ایجاد شبکه کارت اعتباری برای رفاه سیاحان خارجی

- ایجاد پایگاه اطلاع رسانی و بانک اطلاعات توریستی از طریق ریاست های اطلاعات و فرهنگ ولایات

- آگاهی عامه به منظور حفظ میراث های فرهنگی و آثار تاریخی کشور از طریق وزارت اطلاعات و فرهنگ، امامان مساجد، بزرگان قوم و وسایل ارتباط جمعی

نتیجه گیری

طوریکه نقش صنعت توریسم در درآمد کشورهای جهان خیلی مهم میباشد و کشورهای جهان جهت ازدیاد درآمد شان از این ناحیه سخت میکوشند، کشور ما افغانستان از نظر دارا بودن جاذبه های سیاحتی دارای جاذبه های متنوع و منحصر به فرد تاریخی، مذهبی، فرهنگی، طبیعی و غیره میباشد که میتواند برای سیاحان خارجی جالب و دیدنی واقع شود و تعداد

زیادی را برای بازدید از این آثار روانه کشور کند که باید برای توسعه توریسم در کشور از جانب ارگان های ذیربط توجه جدی شود و از طرفی موانعی نیز در راه توسعه توریسم وجود دارد که بطور نمونه از نبود امنیت، نبود جاده های با استاندارد بین المللی، نبود امکانات حمل و نقل و اقامتی را میتوان ذکر کرد که باید در رفع آنها کوشش شود. ■

منابع:

1. www.tourismscience.ir
2. www.iran-afghanistan.com
3. http://brilliantmaps.com/top-100-tourist-destinations

د اسلامي بانکدارۍ د پرمختګ په لاره کې خنډونه

پورتنی انځور کې جاسیف دیوانا (Joseph DiVanna) د ماريس (Maris) د استراتیژیو رئیس او په لاندنی انځور کې جیمز کینگ (James King) د منځنی آسیا د بانکګر د مجلې ایډیټور.

اشباع کولو او د څو سیمه ییزو اسعارو د مبادلې نرخ توپیروالي پورې اړه لري.

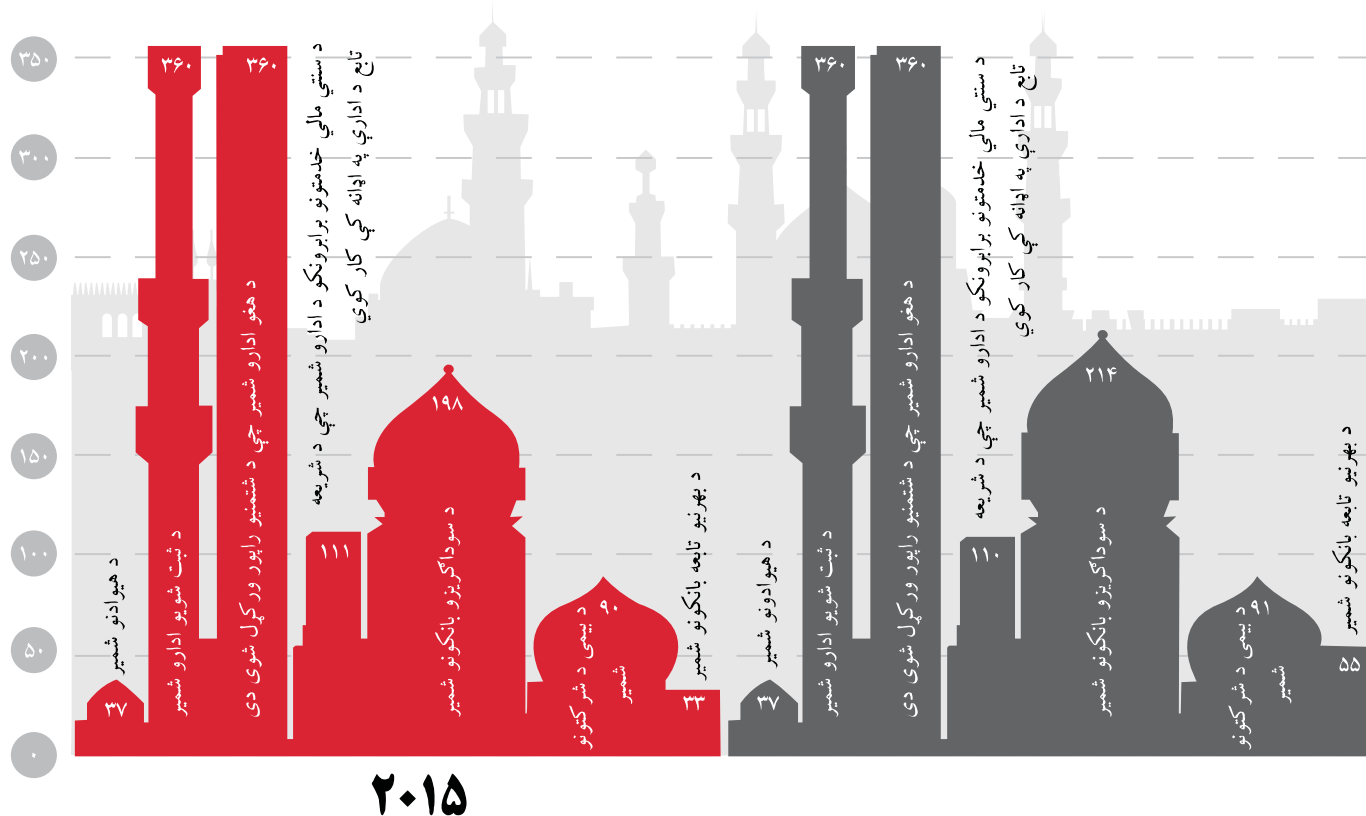
د اسلامي بانکدارۍ د لوري بدلون د ۲۰۱۵ کال د درجه بندۍ لپاره د بانکګر د سروې معلومات څرګندوي چې د شریعې مالي وجوه په برخه کې د بازار لوری بدلون موندلی دی، دا په داسې حال کې ده چې د دې صنعت ټولیزه شتمنی د ۲۰۱۴ کال د ۱.۳۹۱ میلیارده ډالرو څخه ۱.۲۷۳ میلیارده ډالرو ته راښکته شوې ده. د نړیوالې شتمنۍ د کموالي یوازینی د پام وړ عامل د امریکایي ډالرو په وړاندې د مبادلې نرخ د بدلونونو له امله د ایران ۳۸.۷۹ سلنه ټیټېدل ویل شوي دي. حکومتي ادارو او تنظیموونکو د بازار د روڼتیا په زیاتولو او د حجم او تولیدي وړاندیزونو د بیمې په ښه اجرا کې دوامداره پرمختګ کړی دی.

د بانکګر مجلې سروې بنیایي چې هغه بانکونه او مالي موسسې چې د شریعت

تېر کال د اسلامي مالي چارو لپاره یو ټاکوونکی کال و. د بانکګر د مخکېنه اسلامي مالي ادارو په اړه د سروې له مخې چې نهه کاله مخکې پیل شوې وه د لومړي ځل لپاره د دې صنعت ټولیزې شتمنۍ هغو سیمو ته وړل شوې وې چې منفي وده یې درلوده. د ۲۰۰۷ کال څخه ۲۰۱۳ کاله پورې درجه بندي د دوه رقمي ودې (د ۱۵.۷۳ سلنې کلني ودې نرخ ترکیب) او په ۲۰۱۴ کال کې د ۹.۸۱ سلنې یو رقمي ودې وروسته د ۲۰۱۵ کال په درجه بندۍ کې ټولیزه بانکي شتمنی ۸.۴۸ سلنه راکم شوي دي.

اسلامي مالي بازار اوس هم د بانکګر خپرونې د درجه بندۍ په نهه کلنه موده کې د کلني ودې ترکیبي نرخ ۱۲.۶۸ سلنه ونډه په واک کې لري. په تېر کال کې د اسلامي مالي چارو ژوره شننې ښودلې چې دا کمښت په ځینو بازارونو کې یو ټوټه والي، نوي مقرراتي بدلونونو، په شدیداً بانکي اقتصادونو کې د بازار

د اسلامي مالي چارو د لوړو ادارو بنکارونه چې په ۲۰۱۴ او ۲۰۱۵ کال کې ډله بندي شوي دي

په ارقامو:

د شريعه تابع ټوليزه شتمني په ډله بندي کې

۱.۲۷۳ بيليارد

د خپلواکو بانکونو د شريعه تابع ټوليزه شتمني (پرتله له هغو چې د اسلامي مالي ادارې په اډانه کې کار کوي)

۹۶۴ بيليارد

د خپلواکو بانکونو د شريعه تابع ټوليزه شتمني

۱۲.۵۳ بيليارد

د خپلواکو بانکونو لپاره د شتمنيو تر لاسه شوي شتمني اوسط

۱.۱۰٪

۲۰۱۵ ۲۰۱۴

د فارس د خليج هيوادونو د همکاريو شورا	\$۶۴۰	\$۵۶۱	۱۴.۱۹٪
د فارس د خليج د همکارو هيوادونو څخه جلا هيوادونه-منځني ختيځ او شمالي افريقا	\$۳۳۹	\$۵۳۷	-۳۶.۹۷٪
د منځني ختيځ او شمالي افريقا ټوليزه شتمني	\$۹۷۹	\$۱۰۹۸	-۱۰.۸۳٪
د افريقا لويه دښته	\$۸	\$۱۱	-۲۲.۲۱٪
آسيا	\$۲۶۹	\$۲۵۹	۳.۶۹٪
آسټراليا/اروپا/امريکا	\$۱۷	\$۲۴	-۲۶.۵۲٪
نړيواله ټوليزه شتمني	\$۱.۲۷۳	\$۱.۳۹۲	-۸.۸٪
په نړيواله ټوليزه شتمني کې د منځني ختيځ او شمالي افريقا سلنيزه ونډه	۷۶.۸۷٪	۷۸.۹٪	

۱۰ غوره سوداګريز بانکونه چې د شتمنيو څخه تر لاسه شوي شتمني له مخې ډله بندي شوي دي (يوارزې هغو بانکونه چې په بشپړه توګه د شريعه تابع دي او حداقل د ۱۰۰ ميلیون ډالرو ګټو درلودونکي وي)

قطر	سعودی عربستان	بروني	ماليزيا	مصر	قطر	ایران	ایران	ایران
د قطر نړيواله اسلامي بانک-دوحه	الراجحي بانک	د بروني اسلامي بانک	رکيب بانک	د مصر د فيصل اسلامي بانک	مصرف الريان بانک	سينا بانک	کارآفرين بانک	پسرګد بانک
له شتمني ترلاسه شو ګټه	له شتمني ترلاسه شو ګټه	له شتمني ترلاسه شو ګټه	له شتمني ترلاسه شو ګټه	له شتمني ترلاسه شو ګټه	له شتمني ترلاسه شو ګټه	له شتمني ترلاسه شو ګټه	له شتمني ترلاسه شو ګټه	له شتمني ترلاسه شو ګټه
۲.۳۶٪	۲.۳۳٪	۲.۴۱٪	۲.۴۱٪	۲.۶۴٪	۲.۷۵٪	۳.۲۷٪	۳.۳۰٪	۳.۴۰٪
مخکې د مالې ګټې	مخکې د مالې ګټې	مخکې د مالې ګټې	مخکې د مالې ګټې	مخکې د مالې ګټې	مخکې د مالې ګټې	مخکې د مالې ګټې	مخکې د مالې ګټې	مخکې د مالې ګټې
۲۳۶	۱۸۲۳	۱۲۱	۶۱۳	۱۷۹	۵۵۴	۲۰۳	۱۷۰	۶۶۳
ميليونه امريکايي ډالر	ميليونه امريکايي ډالر	ميليونه امريکايي ډالر	ميليونه امريکايي ډالر	ميليونه امريکايي ډالر	ميليونه امريکايي ډالر	ميليونه امريکايي ډالر	ميليونه امريکايي ډالر	ميليونه امريکايي ډالر

سره سم خدمتونه وړاندې کوي باید د خپلې سوداګرۍ او کاروبار موډلونه د بازار د یو لړ نویو شرایطو سره عیار کړي. زمونږ د ۲۰۱۴ کال په درجه بندۍ کې ۳۶۰ ادارو د شریعت سره سم فعالیتونو په اړه راپور ورکړی دی. په داسې حال کې چې ۳۳ ادارې د خپل مالي وضعیت په اړه د راپور نه ورکولو له امله زمونږ له سروې څخه لرې شوي دي، ورته شمېر نوي ادارې بازار ته ننوتې دي چې د ۲۰۱۵ کال د درجه بندۍ لپاره د ادارو ټولیز شمېر یې ۳۶۰ ته رسولی دی. له دغو ۳۶۰ ادارو له ۱۱۱ یې عرفي (سنتي) بانکونه دي چې نیمایي خپلواکه شرعی پروګرامونه په لاره اچوي، حال دا چې ۲۴۸ ادارې یې په بشپړه توګه شریعه او خپلواکه دي. د سړ کال درجه بندي بنیایي چې ۱۹۸ ادارې سوداګریز بانکونه، ۳۲ یې بهرني فروع بانکونه او ۹۰ یې د بیمې ادارې دي. د ۲۰۱۵ کال د سروې په بهیر کې د راپور ورکولو کیفیت د لوړولو لپاره د مالي معلوماتو د راټولولو په برخه کې لږ څه تعدیلات راوستل شوي دي.

د سړ کال په سروې کې ۲۸۲ (۷۸.۵۵ سلنه) ادارو چې د خپلو مالي فعالیتونو په اړه راپور ورکوي، په شتمنیو کې زیاتوالی ښکاره کړی دی حال دا چې یوازې ۷۷ سلنه (۲۱.۴۴ سلنه) ادارو په ټولیزه شتمنیو کې کموالی په ګوته کړی

دی. د صنعت د ګټورتیا درجه بندۍ بنیایي چې ۲۹۴ ادارو مثبتې ګټې څرګندې کړي دي حال دا چې د ۵۲ ادارو ګټې د تېر کال په پرتله راکمې شوي دي. له دې سربېره، ۱۵۱ ادارو خپله اصلي پانګه زیاته کړې حال دا چې ۴۲ نورو ادارو خپله اصلي پانګه راکمه کړې ده.

د پراختیا لپاره ځای

په څو بازارونو کې د شتمنیو دومره اندازه کموالی د موضوع د یوازې یوې برخې څرګندونکی دی. د هغو جغرافیوي سیمو چې پکې کمښتونه رامنځ ته شوي په پام کې نیولو سره او د مسلمان میشته سیمو سره د هغه په پرتله کولو سره د بانک څېړنه بنیایي چې د نړۍ د ۷۵.۱۲ سلنې څخه زیات مسلمانان اوس هم له بانکي خدمتونو څخه بې برخې پاتې یا هم مالي موسسو ته لاسرسی نه لري.

یو شمیر د شریعت تابع بانکونه د کوچني بانکدارۍ د عرضې اړوندو ټکنالوژيو په برخه کې د لویې پانګونې له لارې د دې ناندپولتیا د اصلاح په لومړیو پړاوونو کې قرار لري. دغه پانګونې چې د مالي مثلث د ټیټې برخې مسلمانانو لپاره بانکي خدمتونو ته د لاسرسي د زیاتولو لپاره طرحه شوي دي، تر اوسه پورې د ډیری بانکونو پر بیلابنس شپږونو او عایداتي صورت حسابونو باندې کومه اغیزه کړې

نه ده. په ډېرو بازارونو کې چې بانکي تراکم لاهم د لویدیځو معیارونو له امله نسبتاً لږ دی، د مالي مشمولیت لپاره لا ډیر وخت پاتې دی. په دې برخه کې دې پایلې ته رسیږو چې په راتلونکو کلونو کې د شریعه موسسو لپاره د پام وړ ودې هیلې شتون لري.

اصلي بانکي جریان ته ننوتل

اسلامي مالي پور ورکړې (بانکداري) لاهم اصلي بانکي جریان ته د ننوتو لپاره لوی ګامونه اوچتوي. په ۲۰۱۴ کال کې شریعه بانکونه لکه د بریتانیې اسلامي بانک چې وروسته بیا د ال رایان بانک په نوم بدلون وموند. دې میشته نور اسلامي بانک هم خپل نوم نور بانک ته واړاوه څو زیات شمیر مشتریان پیدا کړي. اسلامي ادارې هڅه کوي چې خپل مشتریان په نویو لارو او نویو بازارونو کې بوخت کړي. د منځني ختیځ او شمالي افریقا سیمې استثنا نه دي؛ بانکونه شاوخوا ۵۰ سلنه جمعیت د ځوان بازار په توګه ویني: د یو بانک د محصول نښان او د بنسټیزو ټکنالوژيو نوی کول څو معاملو لپاره لاره هواره کړي او په دې اړه د مشتریانو پوهول چې د ژوندانه لارو د آسانولو لپاره د شریعه محصولاتو څخه څنګه کار اخیستی شي. دا ټول هغه مسایل دي چې د لوی اداري چارواکو په اجنډا کې ګډې دي.

په ۲۰۱۴ کال کې بله مهمه موضوع چې

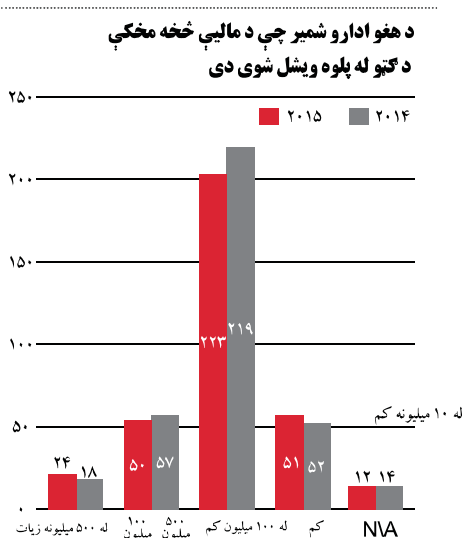
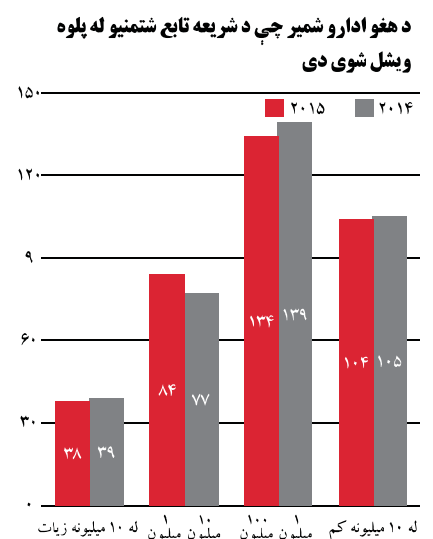
»

اسلامي مالي چارې يې اصلي بانکي جريان ته ورنږدې کړي دي او په درجه بندۍ کې ورته ځانگړی ځای ورکړی دی هغه د بریتانیې، هانگ کانگ او د لوگزامبورگ حکومتونو لخوا د خپلواکه سکوک (Sukuk) خپرول دي. دا هغه لومړني غیر اسلامي هیوادونه دي چې د AAA درجې شرعي حکومتي پور پانې خپروي او د پور پانې بڼه ودې سره هغوی په بازار کې د اعتماد کچه لوړه کړې ده. د مالیزیا د اسلامي مالي خدمتونو د ۲۰۱۳ کال قانون چې موخه یې اصلي بانکي جريان کې د اسلامي مالي چارو ورگډول دی، په ۲۰۱۴ کال کې پر بانکونو باندې خپلې اغیزې پیل کړي دي. د مالیزیا اقدامات چې د مشتري ساتنې او مالي مشمولیت د زیاتولو او په خطر ویشنې کې د روڼوالي زیاتولو لپاره طرحه شوي دي، هڅه کوي چې د شریعه محصولاتو په اړه د خلکو درک ته بله بڼه ورکړي. داسې خبر ورکول کيږي چې د شریعه محصولات د هغه د پخوانیو نسخو په پرتله لږ په سترگو کيږي او د اعتبار له پلوه ډېر اسلامي او د لوړ اخلاقي اصولو پر بنسټ ولاړ دي. دا کار په هغو آسیایي هیوادونو کې د اسلامي مالي چارو د خپرولو لپاره فرصتونه برابروي چې خلک یې بانکي خدمتونو ته لږه یا هیڅ لاسرسی نه لري. په همدې حال کې زیاتیدونکی شمیر

نړیواله پراختیایي ادارې د سکوک بازار په لټه کې دي خو د خپلو فعالیتونو د تمویلولو لپاره بیلابیلې سرچینې ومومي.

د ۵۰ ډله بندي شویو سوداگريزو بانکونو په منځ کې پور ورکونکي بانکونه

سیمه	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳
د فارس د خلیج هیوادونو د همکاریو شورا	۲۶	۲۳	۲۲
د فارس د خلیج د همکاریو هیوادونو ختیځه خپلواکۍ	۱۳	۲۶	۱۵
د ختیځ او شمالي افریقا	۳۹	۳۹	۳۷
د منځني ختیځ او شمالي افریقا ټولیزه شمېر	۰	۰	۰
د افریقا لویه دښته	۱۰	۹	۱۱
آسټرالیا/رويا/امريکا	۱	۲	۲

د بیلګې په توګه نړیوال مالي شرکت (International Financial Corporation) چې د نړیوال بانک د خصوصي سکتور د پور ورکړې څانګه ده، په پام کې لري چې په منځني ختیځ کې خپل درېم سکوک خپور کړي. په تیر دسمبر میاشت کې د خوندیتوب لپاره نړیوال مالي مرکز یوه پیلیزه سکوک خپور کړ خو ۵۰۰ میلیونه ډالره لاسته راوړي.

د اسلامي بانکدارۍ بهرنی ننگونې

شرعی مالي خدمتونه د نړۍ په بیلابیلو برخو کې په بیلابیلو کچو سره وده کوي. دا تر یوه بریده د شریعت د شرحې په اړه د نظرونو بدلونونو پورې اړه لري، چې د اسلامي مالي چارو او د شرعي عالمانو د وړتیا او ځواک په توګه کتل کيږي چې ورسره جوړښت موندلی شي. که څه هم د بازار په ودې کې ډېری بدلون یو محدود شمیر عواملو پورې اړه لري چې د سیاسي بې ثباتیو سره یوځای د مخ پر ودې بازار پیچلتیاوې، اقتصادي کمزورتیاوې، د مالي چارو بدلیدونکي (نا ثابته) تکنالوژیکي بیخ بنسټ او زیات شمیر تنظیموونکي رژیمونه دي. دې ټولو عواملو په بازار کې د اسلامي مالي چارو په وده کې مرسته کړې ده.

د شریعي موسسو په اړه د بانکو سروې پر هغو اتو مهمو عواملو باندې غور کړی چې صنعت جوړوي. بیلابیل پروګرامونه،

»

Autonomous Region په خبرو اترو کې لیدل کیدای شي.

د اسلامي بانکدارۍ د مدیریت اجندا د لوړ پوړو اداري چارواکو په اجندا کې یو ځل بیا لگښتونه ثابته څرگندېږي چې ورسره د پیروونکو د خدمتونو په کچو کې د پاتې نیمگړتیاوو او د کوچني او منځني تشبثاتو د سکتور لپاره د خدمتونو د برابرولو په برخه کې برلاسی تمرکز شتون لري. د شریعت تابع بانکونه زده کوي چې مشتریان د اسلامي مالي محصولاتو د بیل بیل ډول ځانگړتیاوو سره اشنا کيږي او په خپل ورځني ژوندانه کې د هغه په تطبیقولو کې لازياته هوساینه احساسوي، خو هغوی (مشتریان) په خپل وار د ښه کیفیت خدمتونو تقاضا کوي. له دې سربیره، هغوی د هغو لگښتونو په اړه لا هوښیاره او باخبره دي چې د دغو خدمتونو په وړاندې وضع کيږي.

له همدې کبله د خدمتونو د برابرولو لگښتونو، مشتریانو باندې د وضع کیدونکي فیسونو او د خدمتونو د برابرولو په اړه د مشتریانو د تمو ترمنځ زیاتیدونکې خلاء او نیمگړتیا شتون لري. مخکې به مشتریانو فکر کاوه چې ولې اسلامي مالي خدمتونه دومره گران ښکاري یا د عام (عرفي) بانکدارۍ په پرتله لوړ لگښت لري. د بیلگې په توگه، اسلامي مالي ادارو خبر ورکړی چې

«

دا یو ځای شوي هیوادونه د نړۍ د ۳۰ سلنه مسلمانانو استازیتوب کوي.

په آسیا کې د مالي بازارونو ترمنځ نوي رابرسیره شوي اړیکې اوس اسلامي مالي بازارونو ته د نږدې کیدو په حال کې دي. د چین یو شمیر بانکونه لکه د چین مرکزي بانک، د چین صنعتي او سوداگريز بانک او د چین کرنیز بانک د سهيلي آسیا او عربي سیمو ته تللي دي. د دې ترڅنګ، د هانګ کانګ پولې ادارې دوه ډوله حکومتي سکوک صادر کړي دي چې د نړۍ د ۴۹ ادارو څخه یې سفارشونه ترلاسه کړي دي.

له چین سره د اړیکو ټینګ ساتل د اسلامي مالي چارو لپاره نوي فرصتونو ته لاره هواروي. له دې څخه د صنعت د تولیدي وړاندیزونو د ژورتیا او پراختیا زیاتولو لپاره کار اخیستل کیدای شي. د قطر نړیوال اسلامي بانک او د QNB پانګې هم د چین له Southwest Securities سره یو ستراتیژیک مشارکت لاسلیک کړی دی خو په چین کې د اسلامي پور ورکړې د رامنځ ته کولو لپاره فرصتونه زیات کړي. د چین او د عربي هیوادونو ترمنځ د اقتصادي همکارۍ د پراخولو په موخه د یو اسلامي مالي مرکز جوړولو لپاره، د سیمې د پانګې په جریانونو کې د بدلونونو نور شواهد د نینگ شیا د خپلواکه سیمې Ningxia Hui

اقدامات او تمایلات اسلامي مالي چارې په دوه اړخیزه لوري بوځي. د لوی اقتصاد نوسانات، تنظیمي بدلونونه، د غیر سنتي مالی خدمتونو د برابر وونکو برسیره کیدل، جغرافیایي سیاست او د تکنالوژۍ پرمختګ د اسلامي مالي چارو پر لوري، د بانکونو د تولیدي پورتو فوولیو پر ژورتیا او د مشتریانو د خدمتونو د سموالي پر کچې باندې اغیزه کوي.

نورې اغیزې لکه دا چې سنتي سیالان د بازار شرایطو ته څومره ژر عکس العمل ښايي، هغه نرخ چې د نوي تکنالوژۍ له امله د مشتریانو د خدمتونو تمې زیاتېږي او د یو بانک د ویش په لارو کې تکنالوژیکي انقلاب هغه څه دي چې د شریعي ادارو د پرمختګ او ستراتیژیکي پلانونو د اجراء ګرځندیتوب اغیزمنه کوي. د شریعي تابع بانکونو لوری او په کوم ګرځندیتوب سره چې د بازار شرایطو په وړاندې عکس العمل ښايي د صنعت د پرمختیا لپاره مهمه لاره ده.

د اسلامي بانکدارۍ په دودولو کې د چین رول

د چین لوی بیخ بنسټیز پروګرام چې "یو کمربند، یو سړک" نومېږي پر اسلامي مالي صنعت باندې اغیزه اچولې دی او دلیل یې دا دی چې چین له اندونیزیا، قزاقستان، مالیزیا، پاکستان، قطر، ترکیې او متحده عربي اماراتو سره د اسعارو د تبادلې هوکړه لیکونه لاسلیک کړي دي.

فیسونه د سیمه ییزو مقررو د بشپړولو پروسې د لوړو لگښتونو او د شریعت سره سم د تابعیت د التزاماتو له کبله زیاتې شوي دي. د فیس دغه توپیروالی د صنعت لخوا د "ایماني جزا" په نوم نومول شوی دی. د دې لپاره چې زیات بانکونه داسې محصولات وړاندې کوي چې د سیالی له امله ګران دي او د شریعت تابع ادارې پر کوي چې د خپل لگښت جوړښتونه او د سوداګرۍ موډلونه بیاځلي وګوري، مشتریان دغه ډول فیسونه تر پوښتنې لاندې نیسي.

د مشتریانو د خدمتونو کیفیت لا هم یوه مسئله پاتې ده، خو د دې مسئلې څرنګوالی د بدلون په حال کې دی. په تیرو څو کلونو کې د شریعې اېزارو، د اسلامي مالي چارو د اساساتو او د عرفي محصولاتو د کارپوهه جګپوړو چارواکو کمښت شتون درلود. اوس د علم ترلاسه کولو څخه هدف د نمایندګۍ د هغه لومړي کتار کارکوونکو بیا موندل دی چې د هغو محصولاتو په اړه ژوره پوهه لري چې مشتریانو ته د خدمتونو د وړاندې کولو لپاره اړین دي.

د کوچني او منځني تشبثاتو پور ورکړه، کوچني پور ورکړه او د ټولنیزه مالي مشمولیت موضوعات د لوړ پوړو اداري چارواکو په اجنډا کې په زیاتیدونکي توګه ځای نیسي او دا په داسې حال کې ده چې د مخ پر ودې بازارونو حکومتونه

مالي ادارې هڅوي چې په دې برخو کې لا زیات کار وکړي. د کوچني او منځني تشبثاتو بازار چې په پراخه توګه نیمګړي خدمتونو لري له دغو دریو ننگونو سره مخ دی: د کوچني او منځني تشبثاتو د پور وړو په اړه د اعتباري معلوماتو کموالی، د کورني پور ورکړې د منځګړیتوب لپاره د ټولنې پر اساس عیار شوي اعتباري موډلونه کموالی او وروستی هم د پرمختللي اعتباري نمره (امتیاز) ټاکنې تخنیکونو باندې د شریعې اصولو د تطبیقولو لپاره د پور ورکړې د قوانینو کموالی دي.

د کوچني او منځني تشبثاتو لپاره د ابو ذبی د سوداګریز بانک د اسلامي بانکدارۍ خدمتونه چې د کوچني او منځني تشبثاتو شپږ څانګړي شوي مرکزونه لري او په مالیزیا کې د کوچني او منځني تشبثاتو بانک مخکښه فعالیتونه لري چې د ښځو لپاره د تشبثاتو د تمویلولو پروګرام په پیلولو سره یې خپله لسمه کلیزه لمانځلې ده.

د دې لپاره چې بې شمیره نا دولتي ادارې او نور غیر بانکي مالي خدمتونو وړاندې کوونکي د کوچني پوړونو ډګر ته ورننوځي، د لوړ پوړو اداري چارواکو د ډلو د ستراتیژۍ لپاره دا یوه بله ستونزه ګرځیدلې ده. په ډیری هیوادونو کې شرعي خدمتونه خورا لږ دي. په داسې حال کې چې اسلامي بانکونه لکه د ګانا

اسلامي کوچني پوړونه د خپل حلال مضاربه وړاندیز سره د دې ننگونې په وړاندې مبارزه کوي، که څه هم په دغو برخو کې لا زیات ظرفیت ته اړتیا لیدل کیږي څو د اسلامي مالي چارو حدود پراخ شي.

د دې لپاره چې د غوره اسلامي مالي ادارو په اړه د بانکر مجلې سروې د دې صنعت د کړنو نهه کلنه ارزونه پای ته رسولې ده، مونږ باید بیا هم د ادارو لخوا په برابر شویو معلوماتو کې د پام وړ بدلون پخلی وکړو. د مالي معلوماتو او د معاملو د تفصیلاتو په هکله د راپور ورکولو روڼوالی د ښه کیدو په حال کې دی. دا کار د سروې په شمیرو کې د کره والي او څیړنې د زیاتیدو او د دې ترڅنګ د پروسو د شننې کیفیت د ښه کیدو لامل شوی دی. د شرعي خدمتونو وړاندې کوونکو مالي ادارو په اړه د بانکر مجلې سروې د اسلامي مالي صنعت لپاره یو معیار ګرځیدلی دی. زمونږ هوډ دا دی چې داسې معلومات وړاندې کړو چې د مالي ادارو لخوا د ستراتیژیک تصمیم نیونې چارې پرمخ یوړل شي. □

سرچینه:

The Banker Special Report (November 2015)

ترکیه در استفاده از کارت های الکترونیک پیشتاز است

نحوه ای داد و ستد و معاملات پولی با رشد تمدن بشر همواره در تغییر و تحول بوده است. در ابتدا مبادلات و یا خرید و فروش توسط جنس صورت می گرفت که کالا را با کالا مبادله می کردند که مشکلات زیادی به همراه داشت، با گذشت زمان سیر مبادله تغییر و پول فلزی به عنوان وسیله مبادله وارد بازار گردید که با ورود آن به مشکلاتیکه از رهگذر انتقال کالا ها و مبادله آنها با کالای دیگر موجود بود، اندکی سهولت ایجاد کرد. با به میان آمدن پول کاغذی تسهیلات بیشتر فراهم شد و مردم به سادگی توانستند به مبادلات و داد و ستد و معاملات اقتصادی دست یابند. در حال حاضر و با ایجاد و استفاده کارت های بانکی و اعتباری و پیشرفت تکنالوژی معاصر به مرور زمان پول به

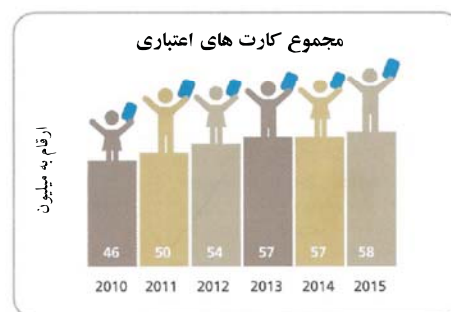
حاشیه رفته و جای آنرا کارت های اعتباری می گیرد. کارت ها به مرور زمان وارد اقتصاد جهان شده و سهولت های را برای مردم در پرداخت ها و معاملات اقتصادی بوجود آورده است. بانکهای ترکیه، فراهم کنندگان خدمات موبایل و خُرده فروشان برای ظهور تکنالوژی معاصر پرداخت علاقمندی زیادی نشان داده اند. زمانیکه فرصت استفاده از خدمات بانکداری از طریق موبایل در سایر بخش های اروپا مورد بررسی قرار می گرفت، بانکهای ترکیه در آن زمان خدمات بانکداری از طریق موبایل را عرضه نموده بودند. بین سال های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۴ استفاده از کارت های اعتباری روند صعودی داشته که تقریباً ۵۵ درصد رشد سالانه را نظر به

ده سال گذشته تجربه نموده است. اولین کارت اعتباری با قابلیت وام برای خُرده فروشان ترکی در سال ۱۹۹۸ توسط Yapi Kradi بانک عرضه گردید. در طول چند سال، بیشتر مسایل عمده مربوط وام توسط کارت های اعتباری به مشتریان صورت گرفته است که رشد قابل توجهی را در بازارها نشان میدهد. کارت های اعتباری در ماشین های POS و ماشین های صرافی ATM قابل استفاده است که با کارت های POS خریداری ها و برای برداشت پول نقد از ماشین های اتومات صرافی (ATM) استفاده می نمایند که ۹۰ درصد معاملات خرید و فروش در ترکیه توسط کارت های اعتباری با ماشین های POS صورت می گیرد.

»

مجموع کارت های اعتباری از سال ۲۰۱۰ الی سال ۲۰۱۵ روبه رشد بوده که به اندازه ۱۲ میلیون افزایش را نشان میدهد.

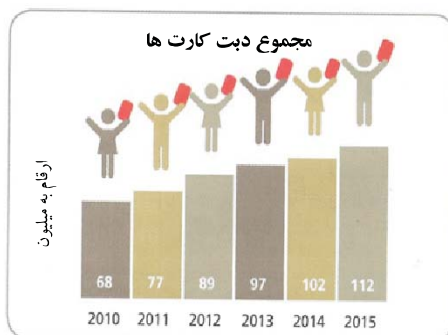
روند رشد تعداد کارت های اعتباری در گراف ذیل نشان داده شده است.

استفاده از کارت های الکترونیکی در ترکیه طی یک دهه گذشته به گونه قابل توجه افزایش را نشان می دهد. ده سال قبل کمتر از ۳ درصد معاملات خرید با دبت کارت صورت می گرفت، در حالی که امروز بیشتر شده است. باید گفت که معاملات خرید اجناس و خدمات دبت کارت در سال ۲۰۱۰ به ۲۵ درصد می رسید و اکنون حجم معاملات خرید توسط دبت کارت به ۴۷ درصد رسیده است که تقریباً دوبرابر افزایش را نشان میدهد. تعداد دبت کارت ها در سال ۲۰۱۰ به ۶۸ میلیون، در سال ۲۰۱۳ به ۹۷ میلیون و در سال ۲۰۱۵ به ۱۱۲ میلیون کارت می رسید که روند روبه رشد کارت های بدهی را نشان میدهد.

گراف ذیل نشاندهنده روند روبه رشد

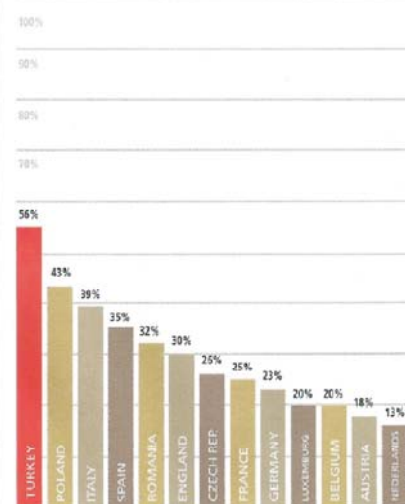
کارت های اعتباری از سال ۲۰۱۰ الی ۲۰۱۵ می باشد

در کنار دبت کارت و کريدت کارت پوتانشیل های دیگری در قسمت پرداخت های بدون حضور مشتری از قبیل استفاده از موبایل و ساعت های هوشمند موجود است. طبق آمار ارائه شده از سروی بین المللی موبایل بانکینگ، تکنالوژی نوین و سهولت های پرداخت الکترونیک باعث شده اند تا در سال ۲۰۱۵ فیصد مشتریان و استفاده کنندگان خدمات پرداخت از طریق موبایل در ترکیه به ۵۶ درصد برسد و بانک های ترکیه مصمم اند تا خدمات بانکی از طریق موبایل که بدون حضور مشتری می باشد را بیشتر از این گسترش و توسعه دهند.

گراف ذیل نشاندهنده فیصدی استفاده کنندگان خدمات پرداخت توسط موبایل در تعدادی از کشور ها می باشد که نیدرلند با ۱۳ درصد در سطح پائین و ترکیه با ۵۶ درصد در سطح بالا قرار دارد.

فیصدی استفاده کنندگان سیستم پرداخت توسط موبایل

سیستم پرداخت در ترکیه رو به رشد است که اکثریت پرداخت ها و معاملات تجاری و مالی توسط سیستم های مدرن و با استفاده از تکنالوژی جدید صورت می گیرد که سهولت های زیادی را به متشبثین، تجار و مردمان آن کشور ایجاد نموده است. □

منبع: Advanced Payments Report –

Turkey

یما عقیف

مدیر نشرات آمریت عمومی اسناد و

ارتباط

برنامه ریزی یا پلانگذاری برای آینده اقتصاد خانواده

غلام حسن زاهدی

مدیر تدریسی پوهنځی ساینس پوهنتون کابل

مواجه می شوند که به تنهایی از عهده آنها
بر نمی آیند. امروز منابع و مراجع بسیاری با
»

برای خانواده ها مشخص می سازد که به
کدام مسیر حرکت کنند و این برنامه ریزی
است که تمام جوانب را تجزیه و تحلیل
می کند.

خانواده ها جهت بهبود اقتصاد فامیل و
خانواده خویش موارد ذیل را مد نظر
گیرند:

استفاده از مشاوره های اقتصادی

همانطوریکه در اسلام مشوره یک اصل
مهم شمرده شده است، برای انجام هر
کاری مشوره و مصلحت ضروری پنداشته
می شود. بعضاً خانواده ها در مدیریت
اقتصادی خود از توان لازم برخوردار
نیستند و یا اینکه با مسایل و مشکلاتی

بدون شک برنامه ریزی برای آینده، در
تمام جوامع بخصوص در بین خانواده ها
مطرح بحث است. توجه به نیازهای
خانواده و هم چنین شناخت فرصت ها و
تهدیدهای اقتصاد خانواده در این راستا نیز
حایز اهمیت می باشد که توجه و
شناخت این مسایل برای تمام اعضای
خانواده عاری از مؤثریت نخواهد بود.

بدون برنامه ریزی دقیق نمی توان به نتیجه
مطلوب دست یافت، امروز هر فرد برای
اینکه به مقاصد عالی اش نایل گردد، نیاز
به برنامه ریزی دارد. خانواده که رکن
اساسی جامعه است، اشد ضرورت به
پلانگذاری دارد که در واقع برنامه ریزی

موضوع اقتصاد خانواده وجود دارد که از منابع بالقوه اطلاعات و مشاوره می‌توان به دوستان و آشنایان، اقوام، اعضای خانواده، هم‌کاران شغلی و... اشاره کرد.

بلند بردن سطح آگاهی اقتصاد خانواده

ابتدایی‌ترین مرجع برای افزایش سطح دانش و آگاهی، کتاب‌ها و نشریه‌ها است. آگاهی برای خانواده منوط به فرهنگ و تمدن یک جامعه بوده، به هر اندازه‌ای که فرهنگ جامعه بالا باشد به همان میزان آگاهی شهروندان نیز ارتقا می‌یابد. ارائه آموزش‌های لازم به فرزندان و ارتقای سطح عمومی دانش اقتصادی خانواده می‌تواند زمینه خوبی برای تصمیم‌گیری‌های صحیح اقتصادی باشد. ما می‌توانیم آگاهی و فهم خانواده‌ها را از طریق برگزاری سمینارها، ورکشاپ‌ها و کورس‌های آموزشی ارتقا داده تا فرصتی برای تنظیم اقتصاد خانواده فراهم شود.

روحیه و انگیزه همکاری بین اعضای خانواده

در قرن معاصر انگیزه در همه امور شرط اساسی شمرده می‌شود. امروز جهت موضوعات نظیر انگیزه، روحیه، تشویق و ترغیب ساعت‌ها سمینارها و ورکشاپ‌ها گرفته می‌شوند. انگیزه و روحیه کاری یکی از موضوعات داغ امروز در سازمان‌ها و ادارات می‌باشد. بدون انگیزه هیچ کارمند کارش را به خوبی انجام نمی‌دهد. روحیه کاری بین اعضای خانواده و تقسیم کار بین ایشان سطح بازدهی و بهره‌وری را افزایش می‌دهد، تعامل مناسب بین اعضای خانواده و هم‌چنین اولویت‌بندی نیازهای اقتصادی سبب تقویت و سلامت اقتصاد خانواده می‌شود.

جایگاه فرزندان در اقتصاد خانواده

این عنصر، کلیدی‌ترین عامل است. در ابتدا باید شناسایی شود که کدام فرزند خانواده، دارای کدام شاخصه است؟ با درنظرداشت ویژگی‌های منحصر به

فردشان برای شان موقف و وظیفه سپرده شود. نقش کودکان و فرزندان به عنوان یکی از مصرف‌کنندگان عمده در خانواده‌ها از یک سو و هم‌چنان جایگاه آنها در اقتصاد خانواده‌ها از سوی دیگر لزوم توجه به آموزش صحیح و هدایت آنان را ایجاب می‌کند. با رهبری صحیح و به جا در اقتصاد خانواده، خصوصیات جمع‌گرایی، صداقت، دلسوزی، صرفه‌جویی، مسئولیت‌پذیری و دیگر خصوصیات مثبت رشد و پرورش می‌یابد. هدایت فرزندان در مسیر شناخت مسایل، مشکلات، کمبودها و محدودیت‌های اقتصادی خانواده‌ها می‌تواند در اصلاح رفتار مالی و هم‌چنین واقعیت‌نگری آنان نقش مهمی ایفاء کند.

زنان و مدیریت اقتصاد خانواده

زنان در مدیریت و برنامه‌ریزی الگوهای مصرفی در خانواده نقش اصلی را دارند و در جوامع سنتی این نقش در مسیر قناعت در خانواده پررنگ‌تر بود. در جوامع

داشته باشیم که وقتی به آن دست یافتیم، به منظور تغییر آن، تلاش دوباره‌ای انجام نشود.

اهمیت زمان و برنامه ریزی در اقتصاد خانواده

زمان چیزی است که در اختیار همه افراد قرار دارد. این منبع مهم دارای ویژگی‌های خاص خود است که از سایر منابع که نزد فرد و خانواده قرار دارد، متمایز می‌باشد. زمان منبعی محدودی است که نه قابل ذخیره و نه برگشت پذیر است. آهنگ آن را نمی‌توان تندتر یا کندتر کرد. لذا منبعی است که باید در قبال آنچه به دست می‌آید، صرف شود. از آن‌جا که انسان در قبال هرچه که در اختیار دارد، مسئول است، در مقابل زمان نیز مسئول است. با این نگرش نسبت به زمان، برنامه ریزی زمان برای خود و خانواده از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در واقع برنامه ریزی خانواده به منظور استفاده بهینه از زمان، نخستین قدم در راه برنامه ریزی اقتصادی خانواده است.

خانواده بدون برنامه مثل سازمانی است که به حال خود رها شده است. اهداف خانواده محقق نمی‌شود، مگر آن که رئیس و مدیر خانه برای رسیدن به اهداف مورد نظرشان با شناخت کافی از امکانات و منابع در اختیار، برنامه ریزی داشته باشند. نخست باید چارچوب اهداف کلی خانواده تعیین شود، آنگاه کل برنامه به برنامه‌ها و اهداف کوچک‌تر برای نیل به هدف اصلی تقسیم شود. از اینرو برنامه ریزی در ۳ افق زمانی بلندمدت،

زن با استفاده از جایگاه ویژه‌ای که از لحاظ احساسات و عواطف در خانواده دارد، نیز می‌تواند روی الگوی مصرف و نظام اقتصادی خانواده تأثیر مستقیم داشته باشد.

افزایش بهره‌وری در خانواده

برای کاهش هزینه خانواده، قبل از استفاده از هر روشی، قیمت روش‌های مختلف را با هم مقایسه کنید. آن‌گاه از روشی استفاده کنید که ضمن تحقق خواسته نهایی و ایجاد مطلوبیت در خانواده، پائین‌ترین هزینه را داشته باشد. مثلاً در انتخاب وسایل زندگی با توجه به قیمت انواع کالا و در نظر گرفتن کیفیت هر کدام، موردی را انتخاب کنید که در ضمن ارزان‌تر بودن، هدف شما نیز تحقق یابد. برای اینکه به حد اکثر مطلوبیت دست یابیم باید بهره‌وری از کالا و خدمات را افزایش دهیم.

در زندگی خانوادگی باید تصمیم مختلفی اتخاذ شود. می‌توان بودجه خانواده را به کالای مصرفی بادوام مثل یخچال، تلویزیون، موتر، مسکن یا... اختصاص داد یا آن‌را برای کالای مصرفی بی‌دوام و همچنان در رستوران‌ها و تفریح صرف کرد. این موضوع در مورد تعداد فرزندان، کیفیت آموزش، صحت و غیره نیز صدق می‌کند؛ یعنی ما همواره باید حواس خود را جمع کنیم تا انتخابی را انجام دهیم که اولاً بین درآمد و هزینه‌ها تعادل برقرار شود؛ یعنی امکان‌پذیر باشد، ثانیاً با توجه به تفاوت در ترجیح، سلیقه، فرهنگ حاکم در جامعه و خانواده انتخابی را

سنتی و عنعنوی مرد کارهای بیرون را انجام می‌دهد و خانم کارهای خانه را تنظیم می‌کند، به این معنی که مدیریت اقتصاد خانواده مستقیماً بدوش زن خانواده می‌باشد.

برخی از کارشناسان مصرف را کلید فهم تحولات اجتماعی بیان می‌کنند، زیرا بر این اساس واقعیت خانواده را بهتر می‌توان شناخت. با توجه به اینکه سطح زندگی افراد در جامعه دچار تغییرات اساسی است، نگاه امروز به اقتصاد نگاه وسیع و گسترده است.

در قدیم مصرف صرفاً یک رفتار اقتصادی بیان می‌شد به طوری که افراد غنی از لحاظ درآمد بالا، از کالاهای بیشتری مصرف می‌کردند، حال آنکه امروز مصرف وسیله‌ای شده که افراد شخصیت خود را با آن به دیگران نشان می‌دهند؛ در واقع مصرف به یک رفتار اجتماعی تبدیل شده است.

با توجه به جایگاهی که زن در خانواده به عنوان مادر و فردی که در انتقال ارزش‌های اخلاقی به نسل بعد مؤثر است، می‌تواند در اصلاح الگوی مصرف نقشی بسیار مهم را نیز داشته باشد.

اگر در خانواده‌ای مصرف و استفاده از کالاهای مصرفی توسط مادر خانواده مدیریت نشود؛ اقتصاد خانواده دچار مشکل می‌شود. همان‌طور که نقش زن در جامعه سنتی در قناعت، بسیار چشم‌گیر بوده است، در جوامع مُدرن هم در گرایش یا عدم گرایش افراد خانواده به مصرف‌گرایی بسیار مؤثر است.

میان مدت و کوتاه مدت ضرورت دارد. در برنامه ریزی بلندمدت خانواده، با توجه به منابعی نظیر ثروت و درآمد و زمان که در اختیار دارد، اهداف بلندمدت خود را تعیین می کند.

طبیعی است که اهدافی مثل روان کردن فرزندان به پوهنتون نمی تواند یک شبه تحقق یابد، بلکه احتیاج به پیش زمینه هایی دارد. از اینرو خانواده ها با برنامه های بلندمدت، باید برنامه های کوتاه مدت و میان مدت نیز تهیه کنند. در برنامه میان مدت که در راستای برنامه بلندمدت تنظیم می شود، خانواده باید نیازها و امکانات خود را شناسایی کرده تا بهترین شیوه را اتخاذ کند. مثلاً برای پوهنتون رفتن بچه ها؛ خانواده باید زمینه تحصیل در محیط هایی مناسب پیش از پوهنتون را فراهم سازند. دوره ابتدایی و مکتب را برای فرزندان در برنامه میان مدت مدنظر بگیرید. به همین ترتیب لازم است که برای دستیابی به اهداف برنامه میان مدت، چند برنامه کوتاه مدت نیز پیش روی خانواده قرار بگیرد.

کارشناسان اقتصادی معتقدند که پس از این مرحله، یعنی برنامه ریزی و انتخاب خط مشی برای تحقق اهداف این برنامه ها، موفقیت به روی خانواده ها لبخند می زند.

نتیجه گیری

در یک جمع بندی کلی به این نتیجه می رسم که اقتصاد خانواده مهم ترین عامل پیشرفت اقتصاد کشور پنداشته می شود. زیرا خانواده ها هستند که جامعه را به وجود می آورند، هر گاه خانواده ها درک کردند

که چگونه مصارف خویش را منطبق با درآمد خویش نمایند آن گاه با اعتماد راسخ می توان گفت که تغییرات بنیادی در اقتصاد کشور رونما خواهد گردید.

۱. اقتصاد خانواده، هسته اقتصاد کشور را تشکیل می دهد. تغییرات و تحولات در اقتصاد کشور رابطه مستقیم با تغییرات در اقتصاد خانواده ها دارد.

۲. اقتصاد خانواده را می توان چگونگی سازمان دهی و مدیریت منابع خانه تعریف نمود

۳. در اقتصاد خانواده اولویت بندی صورت گیرد یا از مصارف فرصتی یا Opportunity cost استفاده شود

۴. اقتصاد خانواده بر مبنای برنامه ریزی استوار باشد، زیرا برنامه ریزی همه چیز را مشخص می کند و مانع انحراف اقتصاد خانواده ها می شود

۵. زنان در اقتصاد خانواده نقش مدیریت یک سازمان را ایفاء می نمایند

۶. فرزندان خانواده مصرف کنندگان به شمار می آیند. بناءً جایگاه شان در اقتصاد خانواده نادیده گرفته نه شود

۷. برای بهتر شدن اقتصاد خانواده از مشوره و مصلحت کار گرفته شود، یعنی از مدیریت مشارکتی یا مدیریت دموکراسی

راه کارها

اقتصاد خانواده مهره ای اصلی اقتصاد کشور پنداشته می شود، اقتصاد کشور بستگی به اقتصاد خانواده دارد. در عصر کنونی اقتصاد خانواده بخشی از چرخه ای

اقتصاد کشور می باشد و جایگاه سازنده را در اقتصاد کشورها بازی می نمایند.

برای این که اقتصاد خانواده در کشور ما افغانستان جایگاه خود را دریابد و زمینه ساز رشد اقتصاد کلان شود، لازم است دولت مردان کشور به آن توجه جدی نمایند همچنان برای بهبود اقتصاد خانواده پیشنهاد های زیر را ارائه می نمایم: □

۱. توجه به اقتصاد خانواده توسط مسئولین نیاز جدی دانسته می شود.

۲. برنامه ریزی دقیق برای بهتر شدن اقتصاد خانواده، زیرا اقتصاد خانواده موجب شکوفایی اقتصاد کشور می شود

۳. جادادن اقتصاد خانواده در پلان انکشاف استراتژی ملی

۴. همکاری نهادهای غیر دولتی (انجمن ها، فعالان جامعه مدنی، مؤسسات تحصیلی، اطاق های تجارت، اتحادیه های صنایع و شرکت های تولیدی) برای پیاده سازی اقتصاد خانواده در بین جامعه

مآخذ و پی نوشته ها

۱. تأثیر مدیریت اقتصاد خانواده بر الگوی مصرف، ۱۳۸۸ ه ش
۲. نقش مدیریت اقتصاد خانواده بالای اقتصاد کشور، مجله اتاق های تجارت و صنایع افغانستان. ۱۳۹۴ ه ش

۳. Time management, brain Tracy

نکته چند در مورد کمیته بازل

بخش اول

آرزو کیری افغان / کارمند نظارت امور مالی

کمیته بازل یا بال عالی ترین نهاد بین المللی برای نظارت بانکی میباشد. این کمیته در سال ۱۹۷۴ با عضویت ۱۰ کشور بزرگ اقتصادی و صنعتی (G-10) منجمله : آلمان، انگلستان، ایتالیا، فرانسه، امریکا، سوئیس، سوئدن، جاپان، کانادا و لوگزامبورگ به دنبال ورشکسته شدن چند بانک بزرگ در اثر مشکلات ارزی مانند فروپاشی بانک هرشات در آلمان و بانک ملی فرانکلین در ایالات متحده امریکا تأسیس و نخستین جلسه آن در فبروری ۱۹۷۵ تشکیل و تعهدنامه های متعددی منتشر کرد که بین کشورهای مهمان و میزبان برای نظارت شعبه های خارجی بانک ها به امضا رسیده اند.

این کشورها هر سه ماه یکبار توسط بانک تسویه و تصفیه بین المللی در شهر بازل به عنوان دبیرخانه دایمی تشکیل جلسه

میدهند. گرچه بانک تسویه و تصفیه بین المللی (BIS) متعلق به بانک های مرکزی دنیا است و ساختمان آن جهت برگزاری جلسات کمیته مذکور مورد استفاده قرار می گیرد، لیکن به جز از میزبانی جلسات و امور تدارکاتی و دبیرخانه یی بانک، نقشی در جریان تعیین سیاست های کمیته بازل ندارد. این کمیته به رغم برخورداری از تخصص و تجارب کارشناسان ارشد کشورهای پیشستاز در صنعت بانکداری، فاقد هر گونه اقتدار رسمی فرا ملی در امر نظارت بانکی است و نتایج کار و دستاوردهای آن به هیچوجه الزام قانونی برای کشورها ایجاد نمی نماید. به بیان دیگر، این کمیته استندرد ها و رهنمودهای نظارتی را تدوین نموده و شیوه های سالم را غرض عملی نمودن آنها به کشورها توصیه می نماید.

اقدامات مهم و اساسی کمیته بازل:
از مهمترین اقدامات کمیته بازل تهیه و انتشار اصول و اساسات در نظارت بانکی کارا و مؤثر و همچنین مقررات مربوط به کفایت سرمایه میباشد. در حال حاضر شیوه نظارت بر بانک ها در جهان از نظارت تطبیقی به نظارت مبتنی بر ریسک تغییر یافته است. بدین لحاظ بانک های مرکزی بازرسی و نظارت های مستقیم خود بر بانک ها را با استفاده از بررسی گزارش های مبتنی بر نظارت خارج ساحه اعمال می کنند. بدین ترتیب نظارت دوامدار بر موقعیت مالی بانک ها از طریق تجزیه و تحلیل اطلاعات دریافتی از آنها به منظور شناسایی به موقع ریسک، پیش گیری از وقوع بحران های مالی احتمالی و اقدامات اصلاحی جهت نیل به اهداف نظارتی را انجام میدهند.

«

يکي از مهم ترين اسنادی که از سوی این کمیته به تحریر درآمده است «اصول اساسی برای نظارت بانکی مؤثر» است.

در حقیقت اصول اساسی برای نظارت بانکی مؤثر تشکیل دهنده معیارها برای چارچوب مقرراتی و نظارتی سالم بانکها و نظام بانکداری است و این اصول در پی حصول اطمینان از موارد ذیل تدوین شده است:

- موجودیت یک محیط اقتصاد کلان سالم به عنوان پیش شرط فعالیت بانکی؛
- مدیران و مالکان، قابل اطمینان بوده و از قدرت کارشناسی و مالی برخوردار باشند؛
- ریسک های مرتبط با فعالیت ها تفهیم، اندازه گیری و کنترل شود تا از ریسک های غیرمعمول پرهیز شود؛
- انجام نظارت خارج و داخل ساحه جهت نظارت بر رعایت الزامات احتیاطی توسط بانک ها؛

به طور کلی اصول نظارت مؤثر برای حمایت از ایجاد بخش مالی قدرتمند و منعطف، پایدار و حساس به زیرساخت های اقتصادی هر کشور طراحی شده است. هدف اصول اساسی تعیین مجموعه از مقررات و الزامات خاصی نیست، بلکه کمک به ایجاد یک سیستم مالی است که

برای هر بازاری مناسب است و آن را پایدار و کارا کرده و تحت دامنه وسیعی از موقعیت ها و شرایط بازار نگهدارد.

اهداف کمیته بازل:

اهداف مهم کمیته بازل عبارت اند از:

- ایجاد پوشش نظارتی بر بانک های فعال در سطح بین المللی که دو اصل اساسی زیر را دنبال میکند:

۱. هیچ نهاد بانکی خارجی از نظارت مستثنی نمی باشد
۲. نظارت باید در سطح مناسب و مطلوب صورت گیرد

- کاهش شکاف ها در حوزه نظارت بر امور بانکی با محوریت ملی از طریق همکاری بین المللی ناظران، کمیته نظارت بر امور بانکی بازل این رهنمودها را بدون داشتن قدرتی فراملی تنظیم میکند. رهنمودها از سوی این کمیته و از طریق هیئت های مسئول در کشورهای مختلف عضو جی ۱۰ و سایر کشور های پیرو آن به قانونگذاران محلی منتقل میشود

- کمیته بازل همکاری نزدیکی با صندوق بین المللی پول و بانک جهانی در اجرای استندرد های

احتیاطی کمیته دارد

علل شکل گیری طرز العمل های بازل:

علت شکل گیری طرز العمل های بازل عبارت اند از:

- اقدامات پیشگیرانه در مقابل بحرانهای مالی بین المللی، توسعه و تکامل چارچوبهای مقرراتی مطلوب و نظارت بر بانکها؛
- کمک به کشورهای عضو گروه ۱۰ به پیروی از استندرد واحد کفایت سرمایه؛

بازل ۱

در سال ۱۹۸۸ کمیته بازل با توجه به اهمیت روز افزون نقش نظام بانکداری در اقتصاد بین الملل و با توجه به مشکلات اقتصادی دهه ۸۰ قرن بیستم و با هدف حفاظت از منابع بانکها به عنوان یکی از ارکان مهم نظام اقتصادی، دستور العمل بازل ۱ (Basel I) را منتشر و در دسترس بانکها قرار داد. بر اساس این راهکار، کلیه بانکها بدون توجه به نوع اندازه و سیستم مدیریت، آنها را ملزم کرد که حداقل ۸ درصد از سرمایه خود را برای پوشش خطرات احتمالی در نظر بگیرند. چنانچه سرمایه رکن مهمی از پشتوانه مالی

زیان های غیرمنتظره و نیز حمایت از سپرده گذاران و اعتبار دهندگان است. از دارائی های عیار شده به اساس خطر می توان قرار ذیل نمونه برداری کرد:

اساسی در نظام بانکی خود بوجود آوردند. بنابر آن برای حفظ استندردهای نظارتی متناسب با بروز نوآوری های مالی، کمیته نظارت بر امور بانکی بازل در

صنف بندی دارائی	فیصدی دارایی های عیار شده به اساس خطر
0% پول نقد و طلای نگهداری شده در بانک. مکلفیت بالای دول سازمان همکاری اقتصادی و توسعه و همچنان ایالات متحده امریکا	
20% طلبات بالای بانک های سازمان همکاری اقتصادی و توسعه. تضمین از سوی ادارات دولتی ایالات متحده امریکا صدور یافته است.	
50% رهن ملکیت/باقروض رهنی	
100% سایر طلبات مانند اوراق بهادار شرکت ها، بدهی کشورهای کمتر انکشاف یافته، طلبات بالای بانکهای کشورهاییکه عضویت سازمان همکاری اقتصادی و توسعه را ندارد، اکویتی ها املاک تاسیسات و تجهیزات.	

هر بانک است و بانک را قادر می سازد که هنگام رویارویی با مشکلات اقتصادی توانایی بازپرداخت بدهی خود را داشته باشد. سرمایه علاوه بر آنکه نقش مهمی در ثبات مالی بانک ها و انگیزه های ریسک پذیری ایفاء می کند، در ایجاد رقابت مثبت میان بانک ها نیز بسیار مؤثر است. اگر چه بازل ۱ فقط با بحث ریسک اعتباری به دنیای بانکداری معرفی شد، اما در سال ۱۹۹۶ مبحث ریسک بازار به آن اضافه شد که بانک ها علاوه بر مدیریت ریسک اعتباری، خود باید به مسائلی از قبیل نوسان بازار سرمایه و پول نیز توجه داشته باشند و بانک ها را با به کارگیری ابزارهای مدیریت ریسک، از خطراتی همانند نوسانات نرخ ارز، تغییرات نرخ بهره و غیره مصون بدارند.

نسبت کفایت سرمایه: این نسبت عبارت است از نسبت سرمایه بانک بر دارائی های عیار شده به اساس خطر آن که نباید از ۸ درصد کمتر باشد. نسبت مورد نظر نمایانگر موقعیت اعتباری بانک ها و مبنای تصمیم گیری جهت انجام معامله با بانک یا کشور مورد نظر از نظر بین المللی محسوب می شود. کارکرد اصلی این نسبت حمایت بانک در برابر

در سال ۱۹۹۹ کمیته بازل معیارهای جدید استندردهای سرمایه را ارائه کرد که میتوان از آن به عنوان بازل ۲ یادآوری نمود.

۱۹۹۹ پیشنهادی را برای بازبینی توافقنامه سرمایه ۱۹۸۸ مطرح کرد. نسخه بازبینی شده توافقنامه سرمایه در سال ۲۰۰۶ به عنوان توافقنامه سرمایه بازل ۲ شناخته میشود. حداقل نسبت کفایت سرمایه براساس رهنمود بازل ۲ دوازده (۱۲) درصد است. تحولات مهم اقتصادی در دهه ۹۰ قرن ۲۰ میلادی، بالاخص مسائل مربوط به مشکلات اقتصادی کشورهای جنوب شرق آسیا را می توان از علل اصلی صدور راهکارهای بازل ۲ دانست. □

بازل ۲

به دنبال بحران مالی آسیا در سال های ۱۹۹۷-۱۹۹۸ برنامه ریزی جدیدی برای کنترل ریسک بانک ها آغاز شد. در این بحران کشورهای متعدد آسیایی با مشکل خروج سریع منابع و افت شدید ارزش پول داخلی روبه رو شدند و بعضاً یا دولت هایشان سقوط کرد یا اصلاحات

ادامه دارد...

چالش‌ها و فرصت‌های فراراه زراعت افغانستان

ب- بخش قابل کنترل و تعدیل: بخش دیگری از چالش های که با مدیریت درست می توان آنها را کنترل و تعدیل کرد عبارت اند از تخریب زیر ساخت های اصلی آبیاری در جریان دهه های گذشته که در اثر جنگ ها صدمه دیده یا هم کاملاً از بین رفته است، همچنان ضایعات بعد از برداشت محصول یک چالش عمده فرا راه زارین بشمار میرود که یک امر قابل کنترل می باشد، زیرا در این مرحله تا حدود ۴۰ درصد محصولات زراعتی از دسترس تولید کنندگان خارج می شود که با مدیریت درست می توان آنها را کنترل و از ضایعات محصولات زراعتی جلوگیری کرد.

ج- چالش های سخت افزاری: از جمله می توان از مشکلات تکنالوژیکی زراعتی، پراکندگی مزارع و تعدد بازارهای زراعتی دور افتاده، نام برد که با بهبود و استقرار آنها امکان توسعه زراعت در کشور بیشتر می شود.

د- چالش های نرم افزاری: اضعف دانش: دهاقین افغانستان بر علاوه داشتن توان فزیک و مقابله با سختی ها، سواد شان پائین و مهارت شان کم می باشد که این امر توان مدیریت درست و مولدیت بیشتر محصولات زراعتی را از دهاقین گرفته است.

«

افغانستان با آب های فراوان، زمین های حاصل خیز و اقلیم مناسب یک کشور زراعتی بشمار میرود، بر اساس گزارش اداره همکاری اداره بین المللی امریکا (USAID) ۸۰ فیصد مردم افغانستان به زراعت و مالداري اشتغال دارند. بیش از ۵۵ درصد نفوس کشور بطور مستقیم و غیر مستقیم از سکتور زراعت امرار معاش نموده و یک قسمت عمده تولیدات ناخالص داخلی کشور نیز از محصولات زراعتی بدست می آید و همچنان طوریکه میدانیم زندگی انسانها متکی و وابسته به محصولات زراعتی است که به شکل مستقیم و غیر مستقیم تأمین کننده مواد غذایی انسانها می باشد.

با در نظر داشت موضوعات فوق یک سلسله چالش ها و فرصت های فرا راه زراعت کشور موجود است که به تعدادی از آنها اشاره می نمایم:

چالش های عمده فرا راه زراعت:

عمده ترین موانعی که سد راه توسعه زراعت در افغانستان قرار دارد به چهار دسته تقسیم شده است که قرار ذیل اند:

الف- یک سلسله چالش هایی که غیر قابل کنترل و تعدیل می باشد که عمده ترین بخش آن را حوادث طبیعی مانند خشکسالی، سیلاب ها، تخریب زمین و ... تشکیل می دهد.

۲-نبود کلکتيف هاي منظم در ميان دهاقين: موجوديت نهاد ها و کلکتيف هاي منظم مي تواند دهاقين را در تعامل با دولت و دستيابي به تکنالوژي هاي جديد ياري رساند.

۳-کميود آمار از وضعيت دهاقين و زراعت: عدم موجوديت اطلاعات دقيق از وضعيت دهاقين، توليد و بازار محصولات زراعتي و پيش بيني ها که بايد همه در اختيار زارعين قرار گيرد. بناً لازم است تا يک آمار دقيق و به هنگام از وضعيت زارعين کشور منعکس گردد تا بر اساس آن نهادهاي کمک کننده به کمک زارعين رسيدگي نمايند.

فرصتهای بالقوه سکتور زراعت در افغانستان

با وجود چالش هاي که قبلاً از آن نام برده شد، در افغانستان فرصت هاي زيادي جهت رشد و ترقي زراعت وجود دارد، اگر بصورت درست از آنها مديريت شود در سال هاي آينده مي توان به سکتور زراعت به عنوان ماشين محرکه اقتصاد و عامل تأمين مايحتاج کشور تکیه نمود که ذيلاً به آن اشاره مي گردد.

۱-موجوديت منابع

موجوديت منابع غني آب و خاک در افغانستان از جمله يکي مهمترين بخش زراعت بوده که بهره برداري از آنها در

افغانستان از اساسي ترين فرصت هاي طلايي سکتور زراعت شمرده مي شود که بهره برداري از آنها در آينده مي تواند زمينه اشتغال زايي را افزايش داده و باعث رشد اقتصاد ملي شود.

۲-تنوع اقليمي

در افغانستان يکي از مهمترين فرصت هاي توسعه زراعت، تنوع اقليمي مي باشد، اين تنوع اقليمي سبب مي شود تا افغانستان توان توليد دامنه وسيعي از محصولات گرمسيري و سردسيري را داشته باشد که به ذات خود خطر توليد محصولات زراعتي را کاهش مي دهد.

۳-موجوديت بازارهاي بزرگ

مصرفي در همسايگي افغانستان

همسايگي افغانستان با کشورهايي چون هندوستان، پاکستان و چين است که يک فرصت و بازار مناسب تجارتي را براي صادرات محصولات زراعتي افغانستان ميسر مي سازد، زيرا اين کشورها هم از جمعيت زيادي برخوردار هستند و هم قدرت خريد اقتصادي خوبي را دارا اند، زيرا در دنياي امروزي حرف اصلي در اقتصاد را بازار مي زند.

با در نظر داشت موارد فوق، افغانستان مي تواند مانند بسياري از کشورهاي پيشرفته جهان نظير هالند، جاپان و ايتاليا از طريق محصولات زراعتي بخصوص صادرات

غلات، ميوه ها و گل ها ارز زيادي را وارد کشور نموده و بر اساس آن اقتصاد خود را بر توليد محصولات زراعتي و ساير محصولات جانبي عيار سازد.

در افغانستان با بکار گيري علم زراعت مي توان علاوه بر رفع نيازمندي هاي داخلي به صادرات محصولات زراعتي نيز مبادرت ورزيد که در اين صورت مي توان کشور از صادرات تک محصولي بطرف صادرات چند محصولي سوق داد، زيرا اين يک واقعيت مسلم است که استقلال و خود کفائي ما در آينده بستگي به شيوه بهتر توليد محصولات زراعتي و صادرات آن دارد. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

1. <http://www.iranianaes.ir>
2. <http://www.farhadahmadyar.blogfa.com>
3. www.profdoc.um.ac.ir
4. www.sbkiran.ir
5. www.bbc.com/persian

افغانستان او روسیه سوداګریزې اړیکې پراخوي

د افغانستان - روسیې دریم سوداګریز کنفرانس د مارچ په میاشت کې په کابل کې د افغانستان د سوداګرۍ او صنایع خوني په همکارۍ جوړ شو. د روسیې د سوداګرۍ خوني استازي رینارد شیکافووف کنفرانس ته وویل، روسیه چمتو ده چې د افغانستان له بانکونو سره همکاري وکړي.

د نوموړي په وینا روسیه د آسیایي اسلامي بانکونو او ملګرو ملتونو په مرسته له افغانستان سره خپله بانکي همکاري پراخوي: «په مسکو کې د ترانز کاپیټل په نوم د روسیې یو ستر بانک شته، دا بانک علاقمنده شوی چې له افغاني بانکونو سره مخامخ او هر اړخیزه همکاري وکړي».

دغه راز، روسیه له افغانستان سره د صادراتو او وارداتو په برخو کې هم خپلې اړیکې پیاوړې کوي او له بېلابېلو بندرونو به افغانستان ته د غنمو او اوږو په

واردولو کې لازمي اسانتیاوي رامنځته کړي.

افغان سوداګر کولای شي چې د روسیې سترو کمپنیو په مرسته خپلو سوداګریزو توکو لکه ممیز، وچې میوې، غالی او نورو ته د روسیې په بازارونو کې بازار موندنه وکړي.

د روسیې د سوداګرۍ خوني استازي وویل په نږدې راتلونکې کې د روسیې اقتصادي پراختیا او بهرنیو چارو وزارتونو په مالي لګښت په مسکو کې د «حلال اکسپورت» په نوم یو نندارتون جوړیږي. نوموړي، افغان سوداګرو ته په دغه نندارتون کې د ګډون بلنه ورکړه.

په همدې حال کې د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو خونو مرستیال خان جان الکوزي، روسیه په سیمه کې د افغانستان تر ټولو اغیزمن اقتصادي او سوداګریز ملګری وباله.

ښاغلی الکوزي زیاتوی د اروپا او روسیې ترمنځ د اوسنیو ستونزو له امله افغانستان هم د روسیې لپاره غوره سوداګریز

شریک بلل کيږي.

دی وايي، روسیه اوسمهال وچې او تازه میوې ته ډیره اړتیا لري چې افغانستان یې دا اړتیا ورپوره کولای شي.

روسیه او روسي سوداګرو تردې وړاندې د پخواني حکومت سره هم د سوداګریزو اړیکو د پراختیا هڅې کړي. د پخواني حکومت په دوره کې څو واري روسي سوداګر او پانګوال افغانستان ته راغلل او دغه هېواد یې د پانګونې لپاره مناسب بللی دی.

دواړو هېوادونو د اقتصادي او سوداګریزو اړیکو پراختیا په موخه یو ګډ کمېسیون هم جوړ کړی او وخت په وخت غونډې کوي.

سرچینه: دویچه وله

مسیر آینده نفت و طلا

روند شاخص‌های کلیدی در بازارهای بین‌المللی روی اقتصادهای داخلی هم مؤثر واقع گردیده و فعالان اقتصادی نیز از این حیث در انتظار حرکت بازارها هستند.

«

از ايترو مؤسسات معتبر جهاني همواره در تلاش هستند تا بتوانند تصويری از آینده اين بازارها ارائه دهند که بر اين اساس پيش بينی های میان مدت از اهميت ويژه ای برخوردار هستند. به گزارش دنيای اقتصاد، بر مبنای گزارش های دو نهاد معتبر اوپک و بانک جهانی در مورد سرنوشت میان مدت نفت، قيمت جهانی اين کالا تا اواسط سال ۲۰۱۶ به کاهش ادامه خواهد داد؛ اما سپس روند صعودی گرفته و سالانه ۵ تا ۱۰ دالر افزايش را تجربه خواهد کرد. هر دو نهاد معتقد اند که افزايش توليد نفت ايران از سال ۲۰۱۷ آغاز خواهد شد و در سال ۲۰۱۶ ايران تنها ذخاير انباشته خود را به فروش خواهد رساند.

بر اساس پيش بينی های بانک جهانی و یکی از معتبرترین بانک های اروپایی نشانه از نوسانات قيمت طلا و مقاومت اين فلز در کوتاه مدت مشاهده می شود، اما هر دو نهاد پيش بينی کرده اند که اين مقاومت در هم شکسته و روند قيمتی اين

فلز نزولی خواهد شد. به دليل تأثير متقابل نرخ بهره فدرال رزرف و بورس امريکا در بازار طلا پيش بينی های میان مدتی در مورد اين دو بازار نیز ارائه شده است.

منبع: طلا نيوز

ايران او پاکستان د سوداگرۍ په پراخولو موافقه وکړه

پاکستان او ايران موافقه کړې ده چې د دواړو هېوادو ترمنځ سوداگرۍ ته ودې ورکولو لپاره د دوو نوو سرحدي بندرونو په جوړولو موافقه کړې ده. دا موافقه پاکستان ته د ايران د ولسمشر دوه ورځني سفر کې کړې ده. نوموړي نن اسلام آباد کې د پاکستان لومړي وزير نواز شريف سره وليدل او د دواړو هېوادونو ترمنځ په اقتصادي او ګډو همکاريو خبرې وشوې.

له ملاقات وروسته دواړو مشرانو ګډ خبري کنفرانس کې خبرې وکړې. د پاکستان لومړي وزير وويل چې " په دې ليدنو کې د انرژۍ په ګډون په بېلابېلو

برخو کې په همکارۍ خبرې وشوې". د ايران ولسمشر په خپلو خبرو کې د خپل سفر په پايلو ډاډ ښکاره کړ او وې ويل " د دې نوی سرحدي لار جوړېدو سره به د دواړو هېوادو په سوداگرۍ او دخلکو تګ راتګ کې ډيره مرسته وشي".

ده وويل چې پاکستاني مشرانو سره يې د ايران د چاه بهار او د پاکستان د ګوادر بندرونو ترمنځ په نږدې اړيکو هم خبرې وکړې.

ايران چې اوس د لوېديځ له اقتصادي بنديزونو خلاص شوی دی، له سيمې او پاکستان سره د نوو اقتصادي همکاريو او پروژو هڅه کوي. نوموړي، پاکستانيان ور بلل چې د ايران له تيلو او غازو ګټه واخلي او ايران کې پانگونه وکړي.

سرچينه: بی بی سی پشتو

متصدی صفحه راضيه کشتگر
مسؤول برگزاری کنفرانس های
د افغانستان بانک

کوټ د اقتصادي ودې په لور

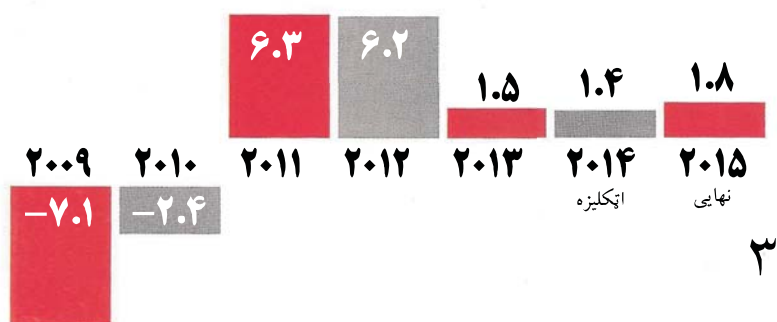
که څه هم د نړۍ په کچه د نفتو د بېې ټیټېدو پر انرژي صادرونکي هېوادونو باندې خورا زیات زیان اړولی دی، خو دغه وضعیت بیا د کوټ لپاره په بشپړه توګه بېل حالت لري. په یو بیرل کې تر ۴۸ امریکایي ډالرو پورې متعادل لګښتونو سره کوټ اوس د حکومتي بیخ بنسټیزو پروژو او د سوداګرۍ په ګټه د یوه سیاسي چاپیریال په مرسته د اقتصادي ودې نوي پړاو ته ورننځي.

د پیسو د نړیوال صندوق د معلوماتو له مخې، د دغو مثبتو تمایلاتو اغېزې د هېواد د کورني ناخالص تولیداتو په ګړندیتوب کې څرګندېږي چې تمه کېږي د ۲۰۱۴ زیږدیز کال د ۱.۴ سلنې څخه ۱.۸ سلنې ته لوړه شي.

د Fitch Ratings په اند، که څه هم په یوه داسې سیمه کې چې د اقتصادي پرمختګ کچه نسبتاً لوړه او چټکه ده دغه فیصدي ډېره لږه ده، خو کوټ د مالي بحران اغېزې لا هم احساسوي او د دې ترڅنګ سیاسي بې ثباتو هم ډېر ځلي په دې هېواد کې د اقتصادي پرمختګ په وړاندې خنډونه رامنځ ته کوي. د دې هېواد د لوړېدونکي اقتصادي بهیر تر شا د مالي مازادو د دوه رقمي شمېرې ریکارډ چې د ۱۹۹۸ کال راهیسې هر کال ثبتیږي، ولاړ دی.

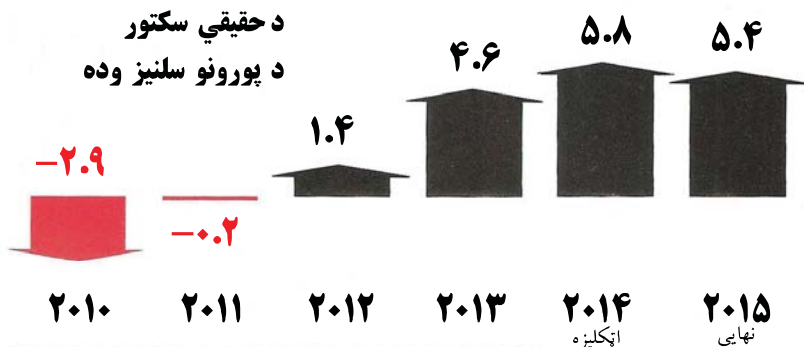
«

د حقيقي کورنيو ناخالصه تولیداتو کال په کال د بدلون سلنه

۳

د حقيقي سکتور د پورونو سلنيز وده

د کوټ د اومه تیلو د سیمې پسر د صادراتو سلنه

بودجوي فعالیتونه
(د کورنیو ناخالصو تولیداتو سلنه)

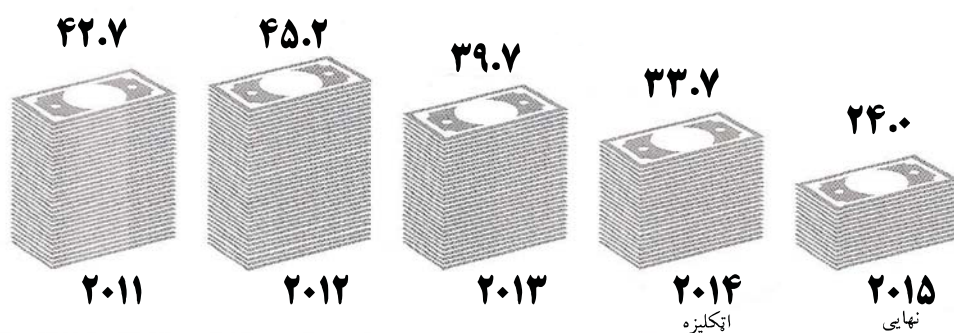
د دولت عواید د دولت تګښتونه

۲۰۰۹	۶۹	۴۲.۱
۲۰۱۰	۷۰.۲	۴۲.۷
۲۰۱۱	۷۳.۸	۳۹.۰
۲۰۱۲	۷۴.۶	۳۸.۷
۲۰۱۳	۷۳.۵	۴۱.۳
۲۰۱۴	۷۱.۹	۴۵.۶
۲۰۱۵	۷۱.۵	۴۴.۴

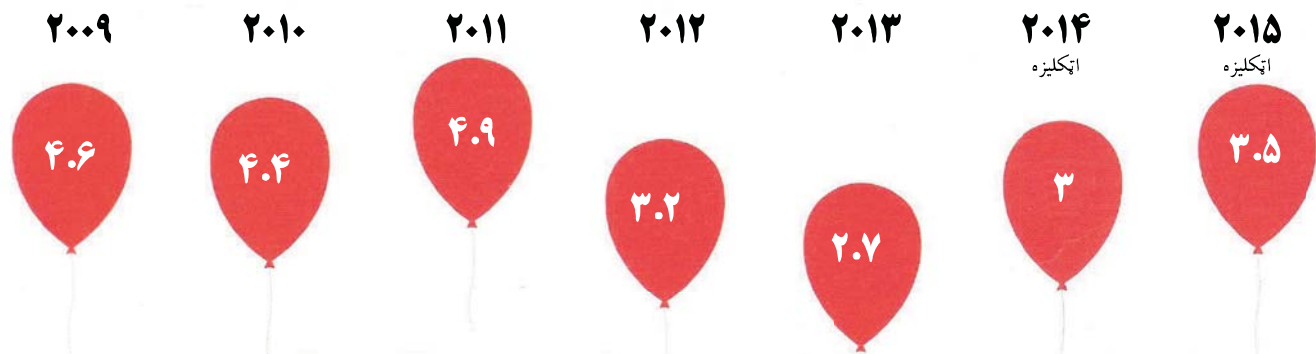
د اومه تیلو تولیدات (میلیون بیرل په روغ کې)

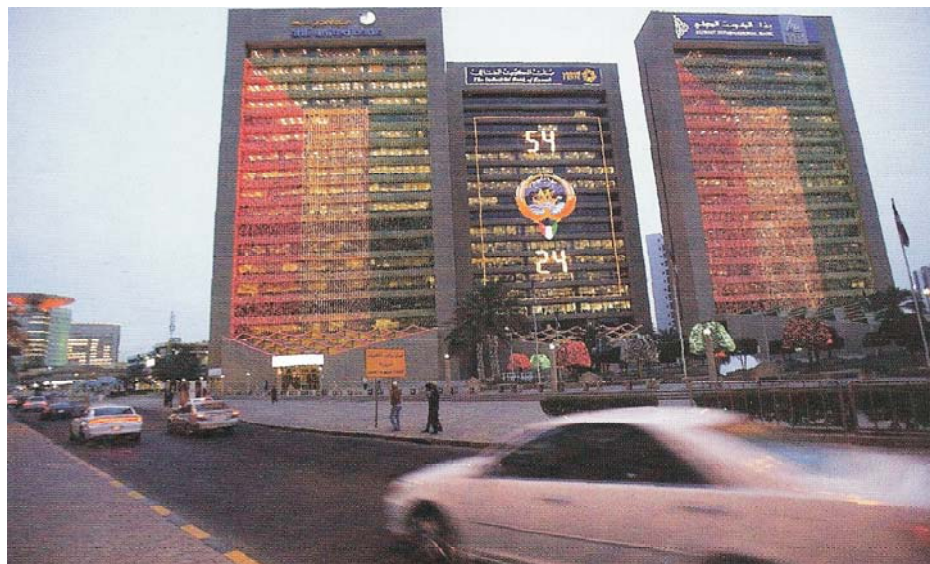

د جاري حساب بیلانس (د کورنیو ناخالصو تولیداتو سلنه)

پرسوب، د مصرفي توکو قیمتونه (کلنی سلنه)

نن ورځې د هېواد په خصوصي سکتور کې ډېری ګډونوال د یوې ټینګې او باثباتې ودې په تمه دي. د کوپټ د ملي بانک د اقتصاد پوهانو ډلې مشر الیاس بیکازی وایي، د ۲۰۱۳ زیږدیز کال راپدېخوا په ګډه هڅه شوې چې له اضافه ځنډونو څخه ډډه وشي او هېواد د لازياته اقتصادي تنوع او د خصوصي سکتور پرمختګ په لوري بوځي، چې اصلي لامل یې د حکومت لپاره د یو لا مناسبه پارلمان شتون دی.

د خوځښت په حال کې

په تېرو څو کلونو کې د کوپټ تندرسي چاپېريال د یو شمېر پام وړ بیخ بنسټیزو او پراختیایي پروژو د ځنډېدو لامل شو. په داسې حال کې چې نوي پارلمان چې د حکومت سره دوستانه

اړیکې لري او د ۲۰۱۳ زیږدیز کال په جون میاشت کې ټاکل شوی ؤ دغه شاتګ او ننگونې ته د پای ټکی کېښېښود. د کوپټ د ملي بانک د څېړنې له مخې، په دې هېواد کې د پروژې فعالیت د هغو تر ټولو چټکو پراختیایي فعالیتونو په ډله کې ؤ چې په ۲۰۱۴ کال کې د عربي هېوادونو د همکارۍ شورا (Gulf Co-operation Council) په سیمه کې سرته رسیدلي دي. تېر کال په ټولیزه توګه د ۷.۳ میلیارده کویټي دینارو (۲۴.۳۸ میلیارده امریکایي ډالرو) په ارزښت تر ټولو ترسره شول چې د ۲۰۱۳ کال په پرتله څلور برابره لوړ ؤ.

په همدې ډول حکومت او خصوصي سکتور دواړه په دې لټه دي چې همدا رنگه پانګونه وکړي څو په ۲۰۱۵ زیږدیز

کال کې د هېواد د پروژو بازار ته چې ارزښت یې ۱۴ میلیارده کویټي دینار اټکل شوی دی، ورسېږي. د ۲۰۱۵ تر ۲۰۲۰ کلونو لپاره د کوپټ د ملي پراختیایي پلان پېلېدل چې د سمون په پراخ پروګرام کې تر ټولو وروستی ګام دی او موخه یې په ۲۰۳۵ کال کې یو سوداګریز او مالي مرکز باندې د دې هېواد بدلول دی، د دغو لګښتونو یوه مهمه سرچینه جوړوي.

بناغلی بیکازی وایي، د حکومت وروستی پنځه کلن پلان د عامه بیخ بنسټونو ټولیز لګښت يعني ۳۴ میلیارده کویټي دینار چې ۶.۶ میلیارده کویټي دینار یې یوازې د ۲۰۱۵ کال لپاره بېل شوي ؤ، په نښه کوي. حتی که دغه هدفونه په بشپړه توګه ترلاسه هم نشي، د

«

هغه زیاته اندازه لاسته راوړنه او پرمختللي کړنې باید په راتلونکي کلونو کې د پانګونې لګښت او د کورني ناخالص تولیداتو په وده کې د پام وړ مرسته او ملاتړ وکړي.

د ودې خرڅونو ګړندي کول

اوس مهال په دې هېواد کې تر کار لاندې ځینې سترې پروژې د نفتو او ګازو پر سکتور باندې تمرکز کوي. د پاکو نفتو پروژه (Clean Fuels Project) چې د اوږدې مودې لپاره ځنډول شوې وه او پکې د مینا عبدالله او مینا الاحمدی تصفیه خانو د کیفیت لوړول او نوي کولو اجراءات شامل دي، ارزښت یې ۴.۶ میلیارده کویتي دینارو ته رسېږي. همدا رنگه، د نوي تصفیه خانې پروژه چې پکې د کویت په سهیل کې د

ورځې د ۶۱۵،۰۰۰ بشکو د تصفې لپاره د یوې تصفیه خانې جوړول شامل دي، ۴ میلیارده کویتي دینار ارزښت لري. د جنوري په میاشت کې د لوړې کچې عملیاتو په چوکاټ کې د ۱.۱ میلیارده کویتي دینارو په ارزښت د ښکته فارس د درنو نفتو د تولید مرکز د جوړولو لپاره یو تړون ترسره شو. د کویت د ملي بانک په وینا، تمه کېږي چې په ۲۰۱۵ زیږدیز کال کې د ۶.۵ میلیارده کویتي دینارو په ارزښت د هایډروکاربنونو تړونونه ترسره شي. دغه پانګونې د کویت د هغو پلانونو برخه جوړوي چې غواړي د نفتو تولید د ورځې د ۳ میلیون بشکو څخه تر ۲۰۲۰ کاله پورې ۴ میلیونو بشکو ته زیات کړي. که څه هم اوس دغه ستراتیژي د نفتو د تېټې بېي په

پام کې نیولو سره د اضافه خطر له امله له ننګونې سره مخ شوې ده، خو بیا هم د دې هېواد د اوږد مهاله انرژي تولید شونتیا په برخه کې ډاډمنتیا زیاته ده.

د پیسو نړیوال صندوق د ۲۰۱۴ کال په دسمبر میاشت کې یادونه وکړه چې په منځ مهالې او اوږد مهالې دورې کې سیمه ییزې اندیښنې، د اومه موادو کیفیت، د متحدو ایالتونو په هغه پالیسي کې د بدلونونو په اړه ناډاډمنتیا چې آیا د اومه نفتو تولیدوونکي تېرو صادراتو ته اجازه ورکوي، د نفتو تولیدوونکي تېرو زیاته اندازه کارونه او تخلیه، د نوي تولید او د کویت د تولید ترمخ د لګښتونو توپیر او د نړۍ د زیاتې شوې تقاضا لیدلوری کولی شي د نفتو تولیدوونکي تېرو عرضه محدوده کړي او د کویت لپاره لاره

هواره کړي چې د بازار سهم يې زيات کړي.

رغڼيزه بريا

په همدې حال کې په ۲۰۱۴ زيږديز کال کې د رغونې لپاره ستر تړونونه ترسره شوي دي چې پکې د ۱.۷ ميليارده کويټي دينارو په ارزښت د نوي روغتيايي مرکزونو جوړول شامل دي. دغه هېواد تېر کال د انرژۍ او ترانسپورټ په سکتورونو کې د ۲۸۳ ميليون او ۲۶۷ ميليون کويټي دينارو په ارزښت تړونونه ترسره کړل چې د نورو پروژو ترڅنګ په ترتيب سره د انرژي توليدولو مرکزونو، بندرونو او د هوايي ډګر د نوي ترمينال جوړول شامل دي. په ټوليزه توګه دغو تړونونو د کويټ د پرمختيايي هيلو لپاره په تېره بيا د هغه د مخ پر ودې خصوصي سکتور لپاره ښه پايله درلودلې ده.

د کويټ د سوداګريز بانک اجراييوي مشر الهام محفوظ وايي، د ۲۰۱۳ کال په پای کې يو شمېر پروژې چې د يوې مودې لپاره تربحث لاندې وې بالاخره تر اجرا لاندې ونيول شوې. پر دغو پروژو باندې رغڼيز کار له مخکې څخه پيل شوی دی او دا پروژې به پر بانکي

سکتور (او د دې ترڅنګ د هېواد اقتصادي ودې) باندې مثبتې اغېزې پرځای پرېږدي.

وروسته له هغې چې د کويټ حکومت په تېرو څو کلونو کې پلان جوړ، پاليسي طرحه او خبرې اترې ترسره کړې خو تر څنګ يې ډېر لږ عمل ترسره کړ، اوس پر دې فشار راوړي چې د هېواد اقتصاد متنوع کړي او کوچني او منځني تشبثات پرمختګ ته وهڅوي. د کوچنيو او منځنيو تشبثاتو د پرمختګ لپاره د ملي مالي ګډې اعلانول چې د ۲۰۱۳ کال په مارچ کې د پارلمان لخوا تصويب او تمه کيږي چې د ۲۰۱۵ کال په پای کې به بشپړه توګه عملي شي، د دغو هدفونو د ترلاسه کولو لپاره يو ستر ګام بلل کيږي. په ټوليزه توګه د ۲ ميليارده کويټي دينارو په ارزښت مالي ګډې به د فکري او خدمتونو پر اساس فعاليتونو، د صنعت او کرنې او نورو په ګډون له بيلابيلو سوداګريزو سکتورونو سره مرسته وکړي. د دغه مالي ګډې موخه چې د کورني بانکونو سره په مشارکت کې کار کوي، دا ده چې له تشبثاتو او د کويټي اتباعو ګومارنې څخه ملاتړ وکړي او په همدې حال کې غير نفتي صنعت پياوړی کړي.

د دې متن د ليکلو په وخت کې ګلف بانک (Gulf Bank) يوازينی پور ورکونکی دی چې په رسمي توګه پدې مالي ګډې کې يې خپل ګډون اعلان کړی دی.

کوچنيو او منځنيو تشبثاتو ته د نه پاملرنې ننگونه يوازې کويټ پورې تړلي نه ده. دا ستونزه په ټوله نړۍ کې د دواړو پرمختللي او مخ پر ودې بازارونو لپاره يو شان او عام ده. د خطر ارزول به ډېره ګرانه وي. بانکونه بايد د کورني بازار او د دې ترڅنګ د خپلو کوچنيو او منځنيو تشبثاتو مشريانو په اړه بشپړه او ژوره پوهه ولري، چې دا کار له يوې ننگونې هم زيات دی.

عامه لګښت

په داسې حال کې چې دغو مثبتو پرمختګونو د کويټ منځ مهاله اقتصادي ليدلوری پياوړی کړی دی له بلې خوا د مهم عامه سکتور د تمويل د سمون په برخه کې ډېر لږ پرمختګ شوی دی. که څه هم د دغه هېواد د ماليې وزير اناس الصالح د بدلونونو د راوستلو لپاره د پام وړ انرژي ځانګړې کړې ده خو سره له دې هم تر اوسه پورې ډېر لږ پرمختګ شوی دی. د ۲۰۱۴ کال په اکتوبر

»

میاشتی کې د عربي هېوادونو د مالیې وزیرانو، د مرکزي بانکونو عمومي رئیسانو او د پیسو د نړیوال صندوق چارواکو ته د وینا پرمهال ښاغلي الصالح د عامه تمویل سمونونه او اصلاحات د سیمې د هېوادونو د اقتصاد لپاره د یو لومړیتوب په توګه مشخص کړ.

د Fitch Ratings د اټکل له مخې، د عامه سکتور تنخواګانو او د انرژۍ او اوبو اړوند سخاوتمندانه مرستې د کویټ حکومت د ټولیز لګښت ۷۵ سلنه جوړوي. د ۲۰۱۴ کال په اکتوبر کې حکومت د یو حساس سیاسي عمل له لارې پر ډیزلو او سپین نفتو اعانې لري کړل، په دې هڅه چې د بودجې نظم او دسپلین لازیات کړي. که څه هم د روان کال په فبرورۍ میاشتی کې د کویټ د پارلمان غړو د جدي نیوکو په تعقیب کې دغه اعانې بېرته وګرځول شول. د دې ترڅنګ پر اوبو او برښنا باندې د پلان شویو بیو لوړول هم وځنډول شول.

د پیسو د نړیوال صندوق د معلوماتو له مخې، حکومت اوسمهال د عامه سکتور د مزد په اړه پر یو شمېر سمونونو باندې کار کوي. د سمون په دغو بدلونونو کې د ټول عامه سکتور د دندو د تنخواګانو

معیاري کول، د حقوقو د لست اوسني سیستم ته وده ورکول او له ترفیعاتو سره د کړنو مدیریت ته اړیکه ورکول شامل دي. دا موضوعات د کویټ لپاره حیاتي ارزښت لري چې باید ورباندې غور وکړي. د عامه سکتور د غوره او په زړه پورې دندو هیلې له خصوصي سکتور څخه تکره او اړین ځوانان، انرژي او تخصص ځانته راګرځوي.

د پیسو نړیوال صندوق وایي، په عامه دندو، روغتیا، زده کړې او بیخ بنسټ کې د پانګونې لپاره د کویټ د ودې او پرمختګ موډل تر اوسه پورې د نفتو پر عوایدو باندې اتکا کړې ده او چټکه اقتصادي پرمختګ ته یې لاس موندلی دی. د عامه سکتور لخوا پرمخ وړل شوي متوازنه موډل ته اوښتون چې شرکتونه صادراتو ته وهڅوي د سوداګریز چاپېریال، مدیریت او د اداري او پالیسي جوړونې کاري چوکاټونو د ودې لپاره د تشکیلې سمونونو په تطبیق کې د پام وړ پرمختګ ته اړتیا لري. له دې سربېره، په خصوصي غیر نفتي سکتورونو کې د خپل هېواد اتباعو د ګومارنې لپاره د هڅوونکي چارو تقویه کول د عامه سکتور تنخواګانو او دندو ته وده

ورکوي.

که دغه ننگونې یوې خوا ته کړو نو په نتیجه رسېږو چې کویټ پر سمه لاره روان دی. د کویټ په ښار کې خوشیني په زیاتېدو ده او اوس ډېری بانکران او د خصوصي سکتور ګلپونوال د یوه باثباته ودې د دورې لپاره چمتووالی نیسي. د نفتو د ټیټې شوې بېي په وړاندې د دې هېواد ټینګښت، پیاوړی مالي وضعیت او خپلواکه خالصه شتمني چې د Fitch Ratings په وینا د کورني ناخالصه تولیداتو ۲۶۹ سلنې ته رسېږي، په دې معنی ده چې حکومت د دې وړ دی چې د خپل اقتصادي پرمختګ پلانونو سره سم پرمخ ولاړ شي. همدا رنگه اوس کویټ یو ستر فرصت په واک کې لري چې د خپل پرمختګ اوږدمهاله هدفونه لاسته راوړي او په همدې حامل کې د ځینو سمونونو تطبیقول د یو ټینګ او باثباته اقتصادي موډل طرح کولو ته اړتیا لري. □

سرچینه:

The Banker Special Report
(April, 2015)

اطلاعیه

هموطنان عزیز!

افغانی هویت ملی ماست، پس بیائید همه ما، در داد و ستد های اقتصادی از پذیرش اسعار خودداری نموده و از پول رایج و واحد پولی افغانستان استفاده کرده و به فرهنگ، هویت و تاریخ اقتصادی کشور خویش ارج بگذاریم.

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال نهم، شماره ۱۰۶، حمل ۱۳۹۵

گړانو هېوادوالو:

افغانی زموږ ملي هویت دی، نور اخی چې د افغانی په دودولو سره
د خپل د ملي هویت درناوی وکړو